

POSTÁS DOLGOZÓ

A POSTÁSOK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

EREDMÉNYEINK — FELADATAINK

A Postások Szakszervezete Központi Vezetőségének 1984. december 13-i ülése Doros Béla elnökhelyettes előadásában megvitatta a posta 1984. évi gazdasági és szociális tervének várható teljesítéséről, valamint az 1985. évi terv előirányzatáról szóló előterjesztést. A szakszervezet részéről Péntek Petronella kv-titkár tolmácsolta vitaindításként az elnökség előző napi állásfoglalását. Ezután több hozzászóló adott hangot véleményének és egészítette ki a beszámolót. Végül a központi vezetőség elfogadta az előterjesztést.

Az 1984. évi tervcélakat a posta alapvetően teljesítette. A lehetőségek által behatárolt mértékig a szolgáltatásokkal szembeni mennyiségi, illetve minőségi igényeket kielégítette. Kiugró jelentőségű beruházás, illetve esemény egyik szolgáltatási ágánál sem volt. Tovább folytatódott a megújulási folyamat, a belső tartalékok feltárása — elsősorban postaforralmi területen. A korábbinál nagyobb figyelmet fordítottak a távközlés terén a meglévő eszközök működőképességére, a fenntartási munka hatékonyabb végzésére. A posta korszerűsítésével, ezen belül is kiemelten a szervezet korszerűsítésével kapcsolatban egész éves kollektív munka folyt.

A posta összteljesítménye

mintegy 2 százalékkal magasabb a tervezettnél, ez mintegy 300 millió forintot többet. A költségek tervszinten, illetve csekély mértékben ez alatt realizálódtak. Így összességében az eredmény 3953 millió forint, ami 310 millió forinttal magasabb a tervezettnél.

A fenntartási tevékenység — mint ismeretes — 1984-ben is kiemelt szerepet kapott. A fenntartási költségek tervszinten valószínűsített meg, azonban nem mindig a legfontosabb feladat került előtérbe, esetenként anyag-, illetve létszámihiány vagy más hiányosságok miatt.

A létszám tervszinten alakult. A teljes munkaidősök száma 60 800 körüli. Belső összetételében azonban az elmúlt évekhez hasonlóan kedvezőtlen a létszámalkulás. Nem történt előrelépés a fenntartásnál mutatózó létszámgonddal enyhítésére. A bérszínvonal-növekedés 4,6 százalékos. Ebből 3,7 százalékos központilag adómentesen kaptunk, 0,5 százalékos az adózott, 0,4 százalékos pedig az év közben a speciális beruházásokra, a műszakpótlék emelésére, valamint az export ösztönzésére kapott preferencia. Ez utóbbi növekedés 0,4 százalékos, a létszám-növekedés 1,3 százalékkal alacsonyabb a népgazdasági átlagnál.

A fő szolgáltatási ágak

Postaszolgálat

A szolgáltatások körébe tartozó küldeményfajták mennyisége és ezzel együtt a teljesítmények értékei a tervezettnél kismértékben meghaladók, az 1984-ben is folytatódott az új szolgáltatások kiterjesztése, a kezelés egyszerűsítése. Erőfeszítések történtek a közönség igényeinek mind teljesebb kielégítésére, a szolgáltatások színvonalának emelésére.

A fejlesztési források állami intézkedésre történő 1984—85. évi szűkítése e szolgáltatási ágat is — mint ismeretes — erősen érintette. Új beruházás indítására az év során így nem volt lehetőség, csak a folyamatban lévő befizetésére, illetve lassított ütemű folytatására. A legjelentősebb beruházás az 1984. november 5-én üzembe helyezett balatonszentgyörgyi feldolgozó üzem. (Az üzem bemutatására egy későbbi számban visszatérünk.)

A postahálózati hálózat fejlesztése kedvezően alakult. Természetesen ez nem változtat azon a helyzeten, hogy az igények jóval a reális lehetőségek fölött vannak. A múlt évben egy nagyhivaltat (Révfülöp), 60

kis- és közép-postahivaltat adtak át, 48-at felújítottak, 31 kis-hivaltat állami bérleményben helyeztek el, új kialakítással. Így összesen 140 hivatal rekonstrukciója valósult meg, ami tovább csökkenti a szolgáltatásra alkalmatlan postahivaltatok számát.

A kezelésgépesítésben a múlt évhez képest előrelépés nem történt. A tervezett 400 db kis-gépből 380-at sikerült beszerezni. A számszerű teljesítés mellett az összetétel még nem mindig a szükségletnek megfelelő, esetenként gond van a terítés-sel is. A karbantartás és a javítás sincs teljes körűen megoldva. Így változatlanul sok a panasza, a kielégítetlen igény a postahivaltatok részéről. Megindult a PKI által kifejlesztett asztali bélyegzőgép sorozatgyártása, így várhatóan 1985-ben ez utóbbi kérdés lekerül a napirendről.

Az átutalási pénzforgalom számítógépes rendszere 1984 közepén kísérleti jelleggel Budapesten beindult. Forráshiány miatt azonban a kiterjesztés csak hosszabb távon lehetséges. A szállítószerződés fejlesztési lehetőségei 1984-ben is csak a kiseljettett gépkocsik pótlását tették lehetővé.

Hírlapszolgálat

A fő cél — a terjesztés minőségi színvonalának megtartását és az olvasói igények jobb kielégítését — a szolgálat teljesítése. A tervezett meghaladó számú sajtóterméket értékesítettek. Javult a remittenda-gazdálkodás, és a nyomdákkal történt egyeztetés alapján a hetilapok megjelenésének egyenletessége. Megszervezték a vidéken előállított kiadványok helyi expedálását. Mintegy 200-zal bővült a nem postai áruhelyek száma. Bevezették a naponkénti napilapigénylési rendszert, megindult a budapesti közületi előfizetések számítógépes feldolgozása. (Az erről szóló cikk lapunk 4. oldalán található.)

Hosszú előkészítés után forgalomba került a várva várt speciális hírlapkézbesítő kerékpár 2400 példányban. (Megjegyzés: máris jó néhány, a biztonsággal, illetve a használhatósággal kapcsolatos jelzés érkezett. A közeljövőben utána járunk a jelzett gondoknak.) Ami a beruházásokat illeti, átadták a szolnoki feldolgozó üzemben a hírlapfeldolgozó automatát, s a terv szerinti csökkentett ütemben folyt a budapesti hírlapfeldolgozó üzem építése.

Távírószolgálat

A tervezettnél majdnem 90 darabbal több, 539 telexállomást kapcsoltak be, így is 1170 azonban a várakozók száma, ami a működő állomásoknak több mint 10 százaléka. Az adatátvitel terén még a szerény mértékű tervezett fejlesztések sem realizálódtak. A kielégítetlen igények jellege miatt itt már a közeljövőben nagy feszültséggel kell számolni. A postai távírószolgálatban a táviratok közvetítő munkahelyeken 3 display került üzembe. Az itt felvett táviratok döntő hányadát kezelő közreműködése nélkül továbbítták.

Távbeszélő-szolgálat

A tervezettnél több mint ezer állomással kevesebb bekapcsolása valósult meg. A lemaradást az okozta, hogy Budapesten több lakótelep konténerközpontjának telepítése, illetve hálózatiépítési munkái elhúzódtak. Egyenletesen — a tervezett meghaladóan — nőtt a helyi és a nemzetközi forgalom. Meglepetés és korábban nem tapasztalt módon a tervezetthez képest mintegy 6 százalékkal kevesebb a helyi forgalom im-

XXX. ÉVFOLYAM

1. SZÁM

1985. JANUÁR

ÁRA: 2 FORINT

Közöttünk élnek

Hazánk felszabadulásának 40. évfordulójához közeledve emlékszünk közeli történelmünkre, méltatjuk eredményeinket, szólnunk a jövőről. Az ünnepre készülve lehetetlen nem szólni az idősebb korosztályról, azokról, akik az élen haladtak a szocialista hazamegteremtésében. Az élen haladtak a postás dolgozók is, akik a postás együvértartozást a szakszervezeti mozgalomban is kifejezésre juttatták.

Engedjék meg a kedves olvasók, hogy most tagságunk egy töredékéről, azokról szölgünk, akik a Postások Szakszervezetének alapítói voltak, és akikről, sajnos, keveset tudunk.

Mi is történt valójában? A háborús évek után érthető volt az emberek bekevágása, nem volt kérdés, hogy élni kell, hogy az országot újra kell építeni. A kérdés az volt: hogyan, milyen formában, és kinek építsük az országot. Programot adott a Magyar Kommunista Párt, amit plakátja is hirdetett: „Lesz magyar újjászülés”.

A postás dolgozók hittek és bíztak az újjászülésben, amikor elsőként felvették a munkát és Budapest felszabadulását követően, 1945. február 21-én megalakították a Postások Szabad Szakszervezetét.

Az első üzemi bizottsági küldötttervezet ideiglenes ügyvezetőséget választott. Majd ezt követte 1945. július 8. és szeptember 5-e, a központi vezetőség megalakulása.

Az évfordulóhoz közeledve most azokról szölgünk, akik ebben a munkában részt vállaltak és csatlakoztak a mozgalomhoz. Ilyenkor önkéntelenül felmerül valamennyiünkben a kérdés, kik ők, és hol vannak?

A több mint tízezres tábor az idők folyamán megfogyatkozott, sokan nincsenek már az élők sorában. Főleg az idő, de a körülmények is hozzájárultak ahhoz, hogy létszámuk jelentősen megcsappant. Nehéz időszakokat éltek át, ami nyomott hagyott szinte mindenki-ben, egyéni sorsokban, tragédiákban. A 3 millió koldus országában kezdődött, majd végigélték a háborús éveket, de a felszabadulással tudták újat kezdeni, ráadásul nem is akárhogyan. Még felsorolni is nehéz, nemhogy átélni. Még valami: az 1945-ös postásokban egyre inkább fokozódott az igény a szakmai együvértartozásra, a mozgalomhoz való kötődésre is.

Mi az, amit tudunk, ha a tényeket és a számokat megszölgatjuk. Tudjuk, hogy az 1945-ös szakszervezeti tagok közül 3240-en itt vannak közöttünk, háromezren már nyugdíjasként, 240-en pedig még aktív dolgozóként.

Erdemes az alapszervezetek által készített — s hozzánk

megküldött — felmérések adatait tovább elemezni. A szakszervezeti tisztségviselők közül 506-an élnek olyanok, akik különböző tisztségeket töltöttek be: 15—40 évig.

Úgy érezzük, a további elemzés előtt érdemes egy pillanatra megállni, és jogos büszkeséggel szölni arról a 71 szakszervezeti tisztségviselőről, akik 40 éven keresztül folyamatosan végeztek mozgalmi munkát. Erdemes azon is elgondolkodni, hogy 40 év bízalom a közvetlen munkahelyi környezetben nem kis dolog; s ők vállalták is a közügyet egy emberöltőn keresztül. Büszkék vagyunk rájuk.

Ki tudja, hogy az alapító tagok 40 év alatt hány szemérmiumon, oktatáson képezték magukat — az is igaz, hogy volt mit pótolniuk. Ha végig gondoljuk, hatalmas erőforrás ez, amely az életből táplálkozik, s amire ma nem támaszkodni könnyelműség és felelőtlenség lenne.

Felmerül az is, hogy a négy évtized alatt kifejtett vélemények, a tagság körében gyakorolt agitáció hogyan formálta a szakszervezeti tagok politikai látásmódját. Ma már tudjuk, hogy eredményesen szölgáltak egy közös ügyet. Ha kellett, sokszor fárasztó és kitartó munkával is.

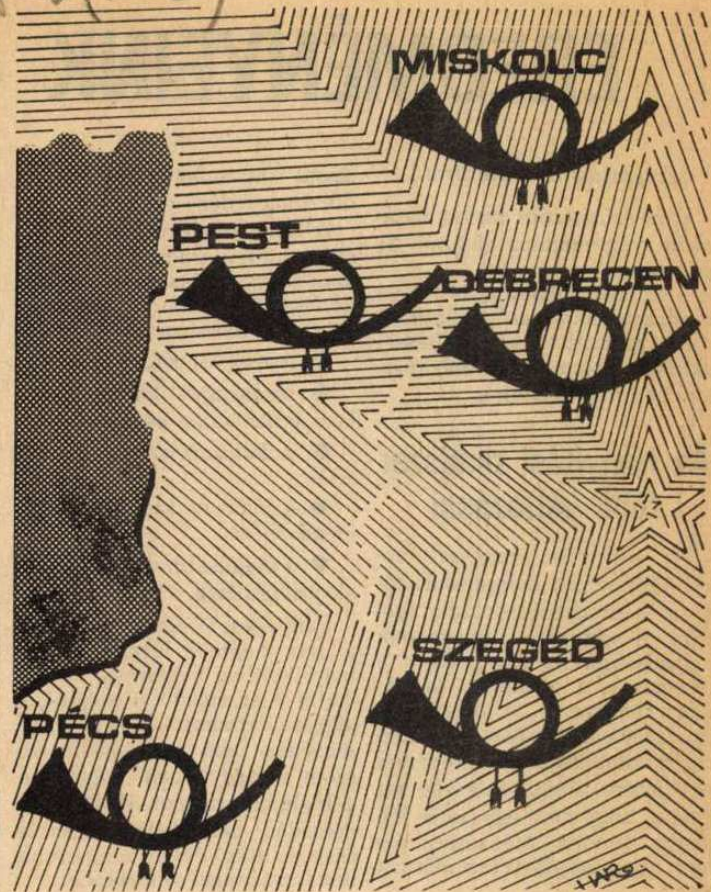
Az önzetlenül és odaadással végzett társadalmi munka elismerése, megbecsülése miként tükröződik a különböző kitüntetésekben? Sajnos, olyan felmérő lapot is kaptunk, amelyen a kitüntetések, elismerések nem sorakoznak. Elgondolkodtat, hogyan lehetséges ez 40 éves postai munkaviszony után? Az elismerés legmagasabb foka persze a közvetlen életünknek. Kétségtelen, hogy nemhogy semmi más nem pótolhat, de azért az előbbiek talán mégsem szabadna előfordulnia.

Az úgynevezett 45-ösökről nem lehet múlt időben beszélni. Itt vannak közöttünk, végzik mindennapi dolgukat, élik életüket és részt vállallnak a közösségi munkából, amit ők úgy mondanak: ez ad értelmet életünknek. Kétségtelen, hogy nélkülük ma is szegényebb lenne a mozgalom. Tapasztalatuk több, aktivitásuk nagyobb az átlagosnál; egy életút van mögöttük.

Ezért, amikor készülünk az évfordulóra, külön is köszönetet mondunk, nemcsak tisztelettel, hanem emberi figyelmes-séggel és elismeréssel.

Ezt teszi az elkövetkezendő időben valamennyi alapszervezet is, amikor a közvetlen munkahelyi környezetben is megemlékeznek szakszervezetünk megalakulásának 40. évfordulójáról.

Kánya Gyula

Mi várható 1985-ben?

Az 1985. évi feladatokat meghatározza, hogy ez az év egyrészt a folyó öt éves terv záróéve, másrészt viszont döntő jelentőségű a VII. öt éves terv

megfelelő színvonalú indításában. Mindezt két alapvető tényező befolyásolja:

— a posta szervezetének (Folytatás a 2. oldalon)

EREDMÉNYEINK — FELADATAINK

(Folytatás az 1. oldalról.)

korszerűsítésére hozott határozat végrehajtása (33-ból 21 postaszerv).

— a népgazdaság irányítási rendszerének továbbfejlesztése.

A szervezetkorszerűsítéssel októberi számunkban már részleteiben foglalkoztunk.

Az irányítási rendszer főbb változásai

Az irányítási rendszer továbbfejlesztése komplex és fokozatos intézkedéssorozatot igényel. A változások kiterjednek a gazdaságirányítás egészére: a tervezésre, a gazdasági szabályozó rendszerre, az intézményi rendszerre, az emberi tényezőkre, az alkotókészség szerepének növelésére. A fokozatosság azt jelenti, hogy nem egyszerre lép életbe minden intézkedés, hanem egy középtávú tervidőszak alatt.

Az irányítás fejlesztése olyan eszköz, amelynek segítségével a gazdaságpolitikai célok az eddigieknél jobban, eredményesebben valósulhatnak meg. Az elérendő cél: a gazdaság teljesítő-képességének növelése, a hatékonyság javítása, ésszerűbb gazdálkodás az erőforrásokkal, nagyobb lehetőségek az alkotó emberi munka számára.

Az irányításfejlesztés néhány kiemelkedően fontos területe:

1. A közgazdasági szabályozó rendszer:

- jövedelemszabályozás,
- keresetszabályozás,
- árrendszer és árszabályozás.

2. A vállalatok és szövetkezetek irányításának, vezetésének és szervezeti rendszerének fejlesztése.

3. A gazdasági érdekegyeztetés és érdekviszonyok.

A napi, illetve szaksajtó részleteiben elemezte és elemzi a változásokat. A posta tervének ismertetésében kizárólag azon szabályozóváltozásokra térünk ki, amelyek a terv kialakításához, illetve megértéséhez feltétlenül szükségesek.

Vállalati jövedelemszabályozás

Jelentős mértékben változott a vállalati jövedelemszabályozás. A vállalatok érdekeltége az eddiginél szorosabban kötődik a nyereséghez, ugyanakkor az erőforrásokat a hatékonyabb felhasználás céljából megadóztatják. A főbb változások és az általános, leegyszerűsített szabályok:

○ A városi és a községi hozzájárulás 1985-ben változatlanul a mérleg szerinti nyereség 15 százaléka.

○ A lineáris nyereségadó 35 százalékra mérséklődik, ugyanakkor az adó alapja a mérleg szerinti nyereség, azaz nem csökkentik a városi és községi hozzájárulással.

○ Vagyonadó (új elem): az érdekeltségi alap terhére a vállalati vagyon értéke után 3 százalék.

○ Felhalmozási adó (korábbi adók, illetve helyett): az érdekeltségi alap terhére a felhalmozási célú kifizetések után 18 százalék, illetve igazgatási és irodaépület, oktatási célú, továbbá üdülési célú beruházásnál 50 százalék.

○ Kereseti adó (a korábbi progresszív adó helyett): az érdekeltségi alap terhére a dolgozók részére kereset címén kifizetett összegek után jogszabályban meghatározott módon és mértékben.

Az érdekeltségi alapról kell fedezni az előzőkben felsorolt adók mellett többek között az állammal, pénzintézetekkel szembeni kötelezettségeket, különféle tartozásokat, a kötvények törlesztését. Ez szolgál alapul az újítási díjak és az újí-

tással kapcsolatos közreműködői díjak fedezésére.

A fenti kötelezettségek teljesítése után maradó érdekeltségi alap felhasználásáról a vállalat kollektívája dönt. A legfontosabb felhasználási célok:

- fejlesztési célú kifizetések,
- lakásépítés támogatására lakásépítési alap képzése,
- a dolgozók anyagi ösztönzése,

- a jóléti és kulturális alap kiegészítése,
- a magasabb vezető állásúak premizálása.

Lényeges, új elem, hogy csak a már meglévő jövedelmet lehet elkölteni. Fejlesztési forrást eddig is az előző évi eredmény alapján lehetett képezni, a részesedési célú felhasználás viszont a tárgyévben megelőlegzés alapján történt. 1985-től részesedési célú felhasználás is csak az előző évben megteremtett forrás terhére történhet.

A hírközlés közismerten eszköz- és élömunikaigényes (az állóeszköz-állomány mintegy 40 Md forint bruttó értékű, a bérköltség 4,5 Md forint), a nagy nyereségtőmeg ellenére (4 Md forint) a szolgáltatási kényszer, illetve a kötelezettségek és a kötétt tarifák miatt azonban nem tud kellő jövedelmezőséggel tevékenykedni.

A népgazdaság egésze érvényes normatív szabályozás mellett — figyelembe véve a felsorolt adókat — a posta nem tudna működni. Ezért a szabályozó rendszerben több kedvezményt, preferenciát kapott. Általános elv, hogy ahol az élőmunka adózik, ott a postaforgalom, ahol az eszköz adózik, ott a távközlés kap teljes vagy részleges kedvezményt. Néhány preferált terület:

— *béradó*: nem kell adót fizetni a hagyományos postai szolgáltatások munkabére után.

— *vagyonadó*: nem kell adót fizetni a távközlési hálózatok (rendszerek) vagyonrészei után, s csak 1,5 százalékkal kell fizetni a többi eszköz után.

— *felhalmozási adó*: mentesül a fizetés alól a célcsoportba tartozó beruházás.

E kedvezmények összességében milliárdos nagyságrendű adó fizetése alól mentesítik a postát.

Keresetszabályozás

Az új keresetszabályozási modell kialakításának egyik alap célja a vállalati teljesítmény és a fizethető bér kapcsolatának szorosabbá tétele. Lehetőség nyílik a vállalati jövedelemszabályozás és a keresetszabályozás jobb összhangjának a megteremtésére. Az új formák a termelékenységétől, a költségsökkentéstől, a hatékonyság növekedésétől függően az eddigieknél nagyobb érdekeltiséget és kényszert jelentenek a vállalati gazdálkodás számára. Egyben a jelenleginél rugalmasabb lehetőséget nyújtanak a vállalati bérgazdálkodás elvégzésére. Megszűnik a bér- és egyéb forrásból történő kifizetések eddigi elkülönítése. Minden anyagi ösztönzési célú kifizetést (akár a bérköltség, akár az érdekeltségi alap terhére) együttesen kell kezelni és szabályozni. A két forrásból származó dolgozói jövedelmeket keresetnek nevezzük.

Ezért nem bérszabályozási, hanem keresetszabályozási rendszerről beszélünk a jövőben.

Három forma fog működni:

- Az alap: a *keresetszint-szabályozás*. Az a cél, hogy a vállalatok minél nagyobb köre minél előbb e formába tartozzon. A keresetek alakulása a vállalat adóviselő képességétől, alapvetően a nyereség alakulá-

sától függ. Megszűnik a bázis-szemlélet, de garancia sincs semmilyen mértékű keresetnövelésre. A keresetek növekményét közvetlenül nem terheli adó, viszont az előző évben már elért kereseti színvonal sem élvezt adómentességet. A keresetek után progresszív adótábla szerint kell az adót az érdekeltségi alapról fizetni.

- *Keresetnövekmény-szabályozás*. E formában a teljes munkaidőben foglalkoztatott dolgozók éves átlagkeresetének a bázishoz (előző év) viszonyított növekménye után fizetnek progresszíven növekvő adót. Tehát az előző évben már elért kereseti szintet nem terheli adó. Adómentes keresetnövekedést itt sem lehet végrehajtani. A keresetnövekedés lényegében az adóviselő képességtől, a nyereség alakulástól függ.

- A nem valós nyereségviszonyok között működő vállalatok egy harmadik formába, a *központi keresetszabályozásba* tartoznak. Lényege: a vállalat központilag meghatározott mértékkel megemletheti átlagkeresetének bázisát. Ez a növekedés tehát adómentes. Ha az átlagkereset e megnövelt bázishoz képest nő, a növekményt progresszív adó terheli, amit az érdekeltségi alapról kell befizetni. Így lehetőségek van a központi növelés mellett további adózott keresetnövelésre is, ha a nyereség ezt lehetővé teszi.

A Magyar Posta a központi keresetszabályozásba tartozik. A változt módosítások több átmeneti intézkedést tettek szükségessé, hiszen más alapokra épült a bázisnévnek számító 1984, s már az új szabályozó szerint kell 1985-öt tervezni. A terv megértésénél mindezeket számításba kell venni.

A teljesítménynövekedés, valamint a tarifaemelkedés együttes hatására az *1985. évi várható eredmény 4868 millió forint*, ami majdnem 1 Md forinttal több, mint 1984-ben. Az adók befizetése után 2,2 Md forint nyereségági érdekeltségi alap képződik. Ez lesz majd az 1986. évi terv induló alapja. Az 1984. évi mintegy 4 Md forintos eredményből az új szabályozás szerint 1685 millió forint érdekeltségi alap képződik nyereségágon. Ebből az elmúlt év folyamán — hiszen 1984-re még más szabályozás volt érvényben — 512,5 millió forintot használt fel a posta. Ez fedezte az 1984. év során felhasznált R alapot (benne a jóléti kiegészítés 81 millió forint) és adóját, valamint az évközi 0,5 százalékos bérfejlesztés progresszív adóját.

A szolgáltatások fejlődése

Postaszolgálat

A klasszikus postai szolgáltatásban jelentős tarifaemelés várható. Ez a teljesítményi adatokat lényegesen befolyásolja. A mennyiségi igénybevétel — tapasztalati adatok alapján — 5-10 százalékkal csökken. Ennek ellenére a teljesítményi érték a tarifaemelés következtében mintegy 1,1 Md forinttal emelkedik.

A rendelkezésre álló fejlesztési forrásból folytatódik a góchálózat lassított építése, a hivatali hálózatban minimális rekonstrukció lehetséges, a kezelési kisgépek és a gépkocsik esetében pótlás jellegű beruházásra kerülhet sor. Az ismert beruházási helyzetben a posta felülvizsgálja a góchálózat programot. A Budapest—Szolnok—Székesfehérvár főgóc-líncolatból lassított ütemben folytatódik a székesfehérvári beruházás. Befejezése csak a VII. ötéves tervben várható.

A fennmaradó 1173 millió forint érdekeltségi alapról 1985-ben mintegy 650 millió forint fejlesztési alap, 75 millió forint lakásépítési alap, majdnem 100 millió forint jóléti alap kiegészítés, és 188 millió forint nettó R alap (törzsgárda és a március végi részesedés fizetési forrása) képezhető, az érdekeltségi alapot terhelő 160 millió forint vagyonadó mellett.

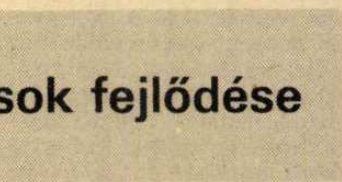
A fentiekben túlmenően az 1984. évi többleteredmény lehetővé tette mintegy 300 millió forint nyereségtartalék képzését. Ennek tervezését az átszervezéssel kapcsolatos, a tervezés időszakában fel nem mérhető igények indokolják. Felhasználásáról az év folyamán történik döntés.

Az 1985. évi beruházásokra a 650 millió forint nyereségági fejlesztési forrás mellett 2343 millió forint amortizáció, valamint több mint 900 millió forint költségvetési juttatás, 400-450 millió forint idegentől átvett pénzeszköz áll rendelkezésre. Összességében, egyéb forrásaikkal kiegészülve 4,7—4,8 Md forint beruházási lehetőséggel számol a terv. A távbeszélő-ágazat részesedése 3 Md forint felett van, a távírószolgálat 340, a postaszolgálat mintegy 350-360 millió forinttal rendelkezik. Üzemfejlesztésre 255 millió forint, szociális-kulturális beruházásra 50 millió forintnál kevesebb jut.

Az *1985. évi létszámterv* 7-800 teljes munkaidős létszám-növekedéssel számol. A forgalom gyakorlatilag a múlt évi szinten marad, a növekedés ismét a fenntartási és építési területre korlátozódik. A megvalósítás esélyei nem jobbak az utóbbitól tíz évnél.

A központi keresetszabályozásba sorolt vállalatok 5,5 százalékos adómentes fejlesztéssel számolhatnak. A felső szervek által több éve elismert és elfogadott postai bérlemparadás rendezésére átfogó bérpolitikai intézkedés nem történt. A feszültségek enyhítésére ugyan több, egy-egy területet érintő preferenciát kapott a posta, de ez csak átmenetileg segített.

A lemaradás végleges felszámolására a keresetszabályozás keretében az *általános 5,5 százalékos mértéken felül még további 2 százalékos adómentes keresetnövekedést* hajthat 1985-ben végre a posta. Így összesen 7,5 százalékos adómentes keresetnövekedést tartalmaz a terv. A gazdasági pozíciók alakulásától függően évközi lehet esetleg további adózott keresetnövelésre visszatérni.

A postahivatali hálózatban elsődleges a folyamatban lévő korszerűsítések befejezése. Várhatóan 41 új postahivatal üzembe helyezésére, 30 korszerűsítésére és 20 állami bérlemben történő kialakítására kerül sor.

A kezelésgépesítés terén megkezdődik a PKI által kifejlesztett fémpénzszámláló sorozatgyártása, s biztató a levélbélyegzőgép gyártása is. 100 fémpénzszámláló és 50 bélyegzőgép lép üzembe.

Ismét tovább bővül a szolgáltatások köre:

— a számlatulajdonosok telephelyére történő postai készpénzkiállítás országos kiterjesztésével,

— a valuta és egyéb értékek megbízásos szállításának bevezetésével,

— az NSZK és Anglia felé gyorsított kezelésszerű futárpósta-szolgálat bevezetésével.

Az ügyfélszolgálat javítását,

a kezelési és adminisztrációs feladatok egyszerűsítését segíti: — a tudakozódás és kártérítés új eljárási rendszerének a kidolgozása,

— a szabványcsomagok kedvezményes díjazása,

— a csomagokért fizetett kártérítési összeg felemelése, az új csomagfelvételi és kezelési rendszer bevezetése a belföldi csomagoknál,

— a totó-lottó kiosztás és leszámolás új rendszerének a bevezetése.

Hírlapszolgálat

A lapáremelések következtében várhatóan csökken a terjesztett, illetve értékesített lapok mennyisége. A terv 3 százalékos csökkenéssel számol, de ennél nagyobb mértékű visszaesést sem lehet kizárni. A teljesítmény értéke mintegy 600 millió forinttal nő, amit a lapáremelkedés és a lapterjesztés díjának 36 százalékra történő emelése indokol. A terv kidolgozása után jelentették be, hogy a napilapok vasárnap helyett hétfőn jelennek meg. Mindez jelentős munkaszervezési feladatot hárít a postára, ezek a tervbe még nem épültek be. (A témáról külön, részletes tájékoztató cikket jelentetünk meg.)

A tervévből — ha csak lassított ütemben is, de — tovább folytatódik a Budapesti Hírlapfeldolgozó Üzem építése. A lakosság jobb ellátására 45 hírlappavilon, 7 hírlapüzlet létesül, és megközelítőleg 100 új nem postai hírlapárúsító hely lesz. Összesen 12 millió forintot fordítanak a hírlapterjesztéssel foglalkozó dolgozók eszközellátottságának javítására, munkájuk könnyítésére (500 kézikösi, 1000 oldaltáska, 1600 speciális kerékpár stb.)

A szolgáltatás színvonalát emeli

— a számítógépes nyilvánvalatási rendszer bevezetése a vidéki közületi előfizetőkre is,

— az egyéni előfizetések nyilvántartásának korszerűsítése a KHI-nál,

— az OTP-számlatulajdonos előfizetők számítógépes nyilvántartási rendszerének a bevezetése.

Távírószolgálat

A tervidőszak során a fejlesztési források kényszerű szűkítése komoly mértékben érintette ezt az ágazatot is. 1985-ben javul a lehetőség. A terv tartalmazza az adatátviteli központ beszerzését tőkés importból. Emellett 450 telex, 210 adatátviteli, valamint további 10 tgv-álmomás lép üzembe. A fejlesztések nem kielégítő ütemű jelzi a várakozók számának dinamikus növekedése, különösen az adatátvitel terén. Az igénybevevőknek a fejlesztéshez való fokozottabb hozzájárulásához az elmúlt évben a posta bevezette a telex- és adathálózáti belépési díjat. Ennek hatása még nem ismert, így a várakozók számára reális becslés nem adható.

Távbeszélő-szolgálat

Változatlanul a legdinamikusabban növekvő ágazat: a terv helyi forgalomban 3,5 százalékos, a belföldi helyközi forgalomban 11,4 százalékos, a nemzetközi forgalomban 19,5 százalékos növekedéssel számol, aminek 7-8 százalékos bevétel-növekedés a következménye. A növekedésnek ez a feltételezett dinamikája a tervezett állomások bekapcsolásának, a forgalmi intézkedések és nem utolsósorban a fokozott, hatékonyabb fenntartási tevékenység együttes hatására épül. A terv szerint 37 805 lakás — 4951 közületi és 998 nyilvános állomást kell bekapcsolni. (A bekapcsolást befolyásolja a Krisztina központ üzembe helyezése.)

1985-ben kiemelt feladat a fenntartási tevékenység színvonalának növelése. A tervezett költség- és kapacitásigények jelentősen meghaladják a múlt évit. Ma úgy tűnik, hogy a postaszervek bejelentett igényei és a reális lehetőségek nincsenek mindig összhangban. Mindenestre az ágazatnál kiemelkedő jelentőségű intézkedés a fenntartási ösztönző ez évi bevezetése. Komoly mértékű, számszerűen értékelhető színvonal-emelkedést kell hozni, különben az ösztönző bér nem éri el a célját. (Az ösztönzőről bővebben decemberi számunkban adunk tájékoztatást.)

Az év nagy eseménye az új Krisztina központ átadása. Ezenkívül Budapesten több lakótelep telefonellátása javul mobilközpontok telepítésével. Vidéken is több helység, így Oroszlány, Hajdúböszörmény, Százhalombatta, Nagykőrös, Pápa, Kiskunfélegyháza, Sátoraljaújhely kap konténerközpontot. Befejeződik Balatonfüred és közterének telefonfejlesztése, folytatódik a dél-balatoni program. A beruházások eredményeként 53 helység a belföldi, 60 pedig a nemzetközi távívásba kapcsolódik be. Néhány, a közönségkapcsolat, illetve a munkafeltételek javítását szolgáló intézkedés:

— Budapesten kísérleti jelleggel kipróbálják a központosított felügyeleti rendszert;

— gépi számlakészítésre is alkalmas, egységes távbeszélő-jegyek lesznek, amely csökkenti a kezelők adminisztrációs munkáját;

— bevezetik a távbeszélő-állomások bekapcsolásának új engedélyezési rendjét, ami várhatóan egyhíti a társadalmi feszültséget.

Műsorszórás

A szolgáltatás minőségi színvonalja jó, így az alapfeladat ennek tartása mellett az ellátottság javítása. A tévéműsor-szórásban a múlt évről áthúzódó beruházások befejezése mellett (pl. Komádi) tovább bővül az átjátszóadó-hálózat. Néhány érintett helység: Debrecen, Battonya, Komárom, Bakonyszentlászló, Bakonyszentkirály. Tovább bővül az URH-adóhálózat. Budapesten és Kabhegyen 100 MHz-es sávú adók telepítésére kerül sor. Befejeződik a lakóhegyi rekonstrukció, folytatódik az adótelep építése Marcaliban.

A népgazdaság irányítási rendszerének továbbfejlesztése nem kapcsolható egyetlen napra ívéhez. Ez olyan minőségi változás, amely csak hosszabb távon és fokozatosan valósulhat meg. Mégis az induló évről, 1985-nél ebben meghatározó szerepe van. A Magyar Postára ez fokozottan igaz. Több éves előkészítés után ez évben zárult egy sok csatornás korszerűsítési, megújulási program. Az alapcél az volt, hogy a posta szervezetét, belső működési rendjét a szolgáltatói magatartás általánosabb tétele mellett alkalmassá tegye a hosszú távú fejlesztési programban meghatározott gyorsabb ütemű fejlődés megvalósítására.

1985 nagy kérdése az, hogy a fejlesztési források szűkülése miatt nemcsak az igényekhez, hanem az 1981—85-ös időszakra a tervezetthez képest is lelassult fejlődést ki tudja-e egyenlíteni a belső működési mechanizmus dinamizálása, és — a gátló tényezők ellenére — megteremtődnek-e a VII. ötéves terv gyorsabb ütemű fejlődéséhez a feltételek.

(A szociálpolitikai terv 1984. évi végrehajtásáról, valamint az idei feladatokról februárban számolunk be. A szerk.)

Ritter Péter

IDŐSZERŰ KÉRDÉSEK

A dolgozók körében régóta beszéd téma a postai tanulmányi munkaidő-kedvezmény, valamint a postaszolgálat ellátására szolgáló kerékpárok használatának és tulajdonba adásának a kérdése, várható módosítása. Mindkét témában döntés született decemberben, és a végrehajtási utasításokat is kiadták. Ezekről szeretnénk tájékoztatást adni.

A továbbtanuló dolgozók munkaidő-kedvezményei

1982. január 1-vel módosultak a Munka Törvénykönyvének a szabadságról szóló rendelkezései. Ezzel egyidőben jelentek meg az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatalnak a végrehajtásra vonatkozó rendelkezései is.

A továbbtanuló dolgozók kedvezményeiről a 6/1981. (XII. 29.) ÁBMH. számú rendelkezés ad tájékoztatást. Ennek 19. paragrafusa szerint „Tanulmányok folytatása vagy vizsga céljára — az e rendelkezés szerinti munkaidő-kedvezményen és tanulmányi szabadságon kívül — rendkívüli szabadság csak kivételes esetben adható.”

A posta a továbbtanuló dolgozókat megillető munkaidő-kedvezményeket 1975-ben szabályozta. Az erről szóló 67/1975. (Po. É. 36.) Vig. számú utasítás az előbb ismertetett jogszabálynak már nem felel meg, hatályon kívül helyezése szükséges. Ezt az intézkedést tartalmazza a napokban kiadott 1121/1984. számú üzemviteli utasítás, amely a Postaügyi Értesítő 44. számában jelent meg.

Az üzemviteli utasítás a kihirdetéssel lép hatályba, tehát ezt követően a vezérigazgatói utasításban foglaltak alapján tanulmányi munkaidő-kedvezmény nem adható. Az utasításnak visszamenőleges hatálya nincs. Ez azt jelenti, hogy az a dolgozó a hatályon kívül helyezés kihirdetéséig a 67/1975. (Po. É. 36.) számú utasítás alapján már igénybe vett tanulmányi munkaidő-kedvezményt, azt visszakövetelni, illetve téríttetni nem lehet.

A kerékpár használatának és tulajdonba adásának módosított rendje

Egyes forgalmi és műszaki munkaterületeken a posta a szolgálat ellátásához kerékpárt ad a dolgozók részére. A kerékpárok használatba adása kétféleképpen történik, attól függően, hogy a dolgozó a kerékpár karbantartását vállalja-e, vagy sem:

— amennyiben a dolgozó gondoskodik a kerékpár javításáról és fenntartásáról, úgy a használati idő — jelenleg 3 év — lejártával az térítésmentesen a dolgozó tulajdonába kerül. A fenntartáshoz a Posta hozzájárul, a megtett út minőségétől és hosszától függően negyedévenként karbantartási átalányt fizet;

— ha a dolgozó a karbantartást nem vállalja, akkor arról a posta gondoskodik, s a kerékpár a használati idő lejártával a posta tulajdonában marad. Ez az úgynevezett „üzemi” kerékpár.

A kerékpárok használatának és tulajdonba adásának rendjét

a Magyar Posta 1960-ban szabályozta. Az eltelt 24 év alatt négyszer módosult az utasítás: valamennyi a karbantartási átalányt emelte. Az utolsó módosítás 1983. január 1-vel lépett hatályba, amely az átalány 120 százalékos emelésével járt. A Magyar Posta mintegy 6 ezer tulajdonba menő kerékpár karbantartásáért évente kb. 4 és fél millió forint átalányt folyósít a használók részére.

A kerékpárokkal kapcsolatosan az utóbbi években egyre több dolgozó panasza és észrevétel hangzott el. A problémák megoldását sürgették a kézbesítők is az 1982-ben körükben végzett helyzetfelmérés során.

A posta a jogos észrevételek enyhítésének megszüntetésére már tett lépéseket. A hírlapkézbesítés ellátásához kikísérletet tette az úgynevezett „speciális” kerékpárt, amelynek gyártása és szállítása megkezdődött. Az új kerékpár beszerzési ára 7120 forint. A postahivatalok ez ideig 2400 darabot kaptak használatra.

Tulajdonba kerülő speciális kerékpár adható:

— a hírlapkézbesítőknek, valamint

— a hírlapot és egyéb postai küldeményeket együttesen kézbesítőknek, ha a naponta megtett út hossza legalább 5 kilométer.

A kerékpárok használatáról és tulajdonba adásáról új utasítás jelent meg. Az utasítástervezetet a Magyar Posta Központjának tervszakosztálya többször egyeztetette szakszervezetünk központjával. A december közepén kiadott 1120/1984. számú üzemviteli utasítás az érdekeltek közvetlenül kapták meg. Ennek lényege:

— a használati idő a hagyományos kerékpároknál továbbra is változatlanul 3 év, a speciális kerékpároknál 5 év lesz;

— a karbantartási átalány megmarad a jelenlegi szinten, amely negyedévenként átlag 180 forint;

— a meghatározott időre vagy munkára felvett dolgozónak is adható tulajdonba menő kerékpár, bizonyos feltétellel: ha van olyan, amelyet kilépett dolgozó nem váltott meg;

— a szolgálat közben 5 kilométernél kisebb távolságot tevő dolgozónak is adható üzemi kerékpár, ha az igazgatóság a használatot indokoltnak tartja;

— a kerékpár kiadásával egyidejűleg a jótállási jegyet is át kell adni a dolgozónak;

— a dolgozót választása szerint kell ellátni férfi- vagy női kerékpárral;

— öregségi vagy rokkantsági nyugdíj megállapításakor a kerékpár térítés nélkül a dolgozó tulajdonába kerül;

— elhalálozás esetén az örökös a kerékpárt ugyancsak térítés nélkül megtarthatja;

— a dolgozó a kerékpárért teljes anyagi felelősséggel tartozik. A speciális kerékpárok műanyag tartályának idő előtti megrongálódása esetén az igazgatóságnak körültekintő mérlegeléssel kell döntenie a térítés mértékéről vagy a térítés nélküli cseréről.

A Magyar Posta Központja — mint a fentiekből látható — a korábban felvetett gondok, észrevételek többségét figyelembe véve, azokat orvosolva készítette el az új utasítást.

Tóth Pálné

Munkavédelem, társadalombiztosítás, egészségügy

A szakszervezeti mozgalom az elmúlt évtizedekben jelentős feladatokat látott el a munkavédelem, a társadalombiztosítás és az egészségügy területén. Társadalmunk fejlődése, az el látottak körének jelentős növekedése szükségessé tette az állami és a szakszervezeti feladatok pontos elhatárolását.

A Postás Dolgozó 1984. júliusi számában közzétett cikkben már ismertettük röviden azt a tényt, hogy 1984. július 1-től állami feladattá vált a munkavédelem és a társadalombiztosítás irányítása. Az igazgatási jellegű feladatok ellátására új állami szerveket hoztak létre, így az Országos Munkavédelmi Főfelügyelőséget, valamint az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóságot, illetve ezen intézmények területi szerveit.

A szakszervezetek munkavédelmi, társadalombiztosítási és egészségügyi feladatait a SZOT Elnöksége az 1984. március 2-i határozatában fogalmazta meg. (Megjelent a Szakszervezeti Értesítő 1984. évi májusi számában.) E határozat értelmében a szakszervezetek elsősorban társadalmi hálózatukon keresztül látják el a munkavédelmi ellenőrzési és érdekvédelmi feladataikat, míg a társadalombiztosításban erősítették az önkormányzati jellegű. A határozat tartalmazza a különböző szintű szakszervezeti testületek legfontosabb feladatait, és rendelkezik a szervezeti feltételekről is.

A tisztánlátás céljából szükséges leszögezni, hogy az iparági, ágazati szakszervezetek, a középszervek és az alapszervezetek társadalombiztosítási és egészségügyi feladatai nem változtak.

Ugyancsak változatlan jog- és hatáskörrel rendelkeznek a szakszervezeti közép- és alapszerveknek választott munkavédelmi helyi társadalombiztosítási tanácsok is.

A jog- és hatáskörváltozás elsősorban a munkavédelemre vonatkozik. Számos — eddig a szakszervezeteknél levő — jog- és hatáskör július 1. után állami feladattá vált (szabálysértési eljárás lefolytatása, veszélyes gépek, berendezések leállítása, a dolgozó munkától való eltávolítása). Lényeges viszont az, hogy a szakszervezeti mozgalom a Munka Törvénykönyvében meghatározott jogait a jövőben is változatlanul gyakorolja, vagyis ellenőrzési joga van minden olyan kérdésben, amely az élet- és munkakörülményeket érintő szabályok megtartására vonatkozik.

Az 1984. márciusában hozott SZOT elnökségi határozat ajánlat teszt az iparági, ágazati szakszervezeteknek arra, hogy

az ágazat sajátosságainak figyelembevételével, saját területükön külön határozzák meg a munkavédelem, a társadalombiztosítás és az egészségügy helyi tennivalóit. Ezzel a lehetőséggel élve a Postások Szakszervezetének Elnöksége 1984. november 29-én határozatot hozott, amelyben megjelölte a vezető szakszervezeti testületek, a közép- és az alapszervek legfontosabb feladatait.

A munkavédelmi feladatokkal kapcsolatban az elnökség úgy foglalt állást, hogy fokozni kell a társadalmi ellenőrzés hatékonyságát. A fő feladatot arra kell fordítani, hogy a biztonságos és egészséges munka feltételei mindenütt megteremtődjenek. Ezt a szakszervezeti szervek, a tisztségviselők kísérik fokozott figyelemmel.

A szakszervezetek kezdeményezték a munkakörülmények tervszerű fejlesztését, és a dolgozók jogos igényeit a közélet- és az éves szociálpolitikai tervek megfogalmazásánál juttassák érvényre.

Az a tapasztalatunk, hogy az elmúlt időszakban javult a postaszervek ezirányú tervezési gyakorlata, konkrétabbá és ellenőrizhetőbbé váltak a munkavédelmi tervfejezetek, ezáltal könnyebb a számonkérés is. Inkább az a gond, hogy a pénzügyi lehetőségek csökkenésének a következtében a létfenntartású rekonstrukciók megvalósítása elhúzódik. Ez sokszor olyan objektív akadály következménye, amit a posta sem képes elhárítani. Példaként lehet megemlíteni az alkalmatlan állagú postahivatalok újjáépítésének a kérdését, mivel éppen a beruházási források csökkentése miatt húzódik el pl. az Orosz-háza 1-es, a Győr 1-es, a sífoki, illetve a szentesi postahivatal építése. Az itt dolgozók jogosan kifogásolják a rossz munkakörülményeket, és igénylik a biztonságos munkahelyek megteremtését. Megnyugtató, hogy ezen hivatalkok rekonstrukcióját mind a Magyar Posta, mind szakszervezetünk továbbra is különös figyelemmel kíséri.

A szakszervezeti közép- és alapszervek társadalmi munkavédelmi tevékenységének fontos eleme továbbra is az üzemi balesetek megelőzése, a bekövetkezett balesetek kivizsgálásában való aktív részvétel, de rendszeresen kell ellenőrizni az üzemi balesetet, illetve foglalkozási megbetegedést szenvedett dolgozókról való megfelelő anyagi és emberi gondoskodást is. Ez változatlan hatáskörök a szakszervezeti szerveknek, ebben nincs változás.

Az esetek döntő többségében eleget is tesznek ennek a tisztségviselők. Sajnos azonban előfordul olyan kirívó eset is, amikor nem járnak el megfelelő módon a balesetek kivizsgálásában, nem képviselik a dolgozó érdekeit, sőt az eljárási szabályokat sem ismerik eléggé.

Volt olyan eset, hogy a baleset üzemiségének elbírálásánál helytelen jogorvoslati fórumon tárgyalták a dolgozó panaszát, ugyanis az üzemiség elbírálásánál az első fokú jogorvoslati szerv a szakszervezeti társadalombiztosítási tanács. Ez már 1979-től így van. Ennek ellenére, helytelenül a munkaügyi döntőbizottság tárgyalta a témát, ezáltal késett az ügy tisztázása. Hibát követett el a helyi gazdasági vezetés, de az ottani szakszervezeti tisztségviselők sem álltak a helyzet magaslatán.

Nem győzzük eleget hangsúlyozni, hogy milyen nagy jelentősége van az oktatásnak, a továbbképzésnek, hogy minden tisztségviselő tisztában legyen feladataival, ha pedig nem tud eligazodni a kérdésekben, akkor tudja, hogy hová kell fordulnia tanácsért.

A társadalombiztosítási és egészségügyi szakszervezeti feladatok rendkívül sokrétűek. Fontos cél itt, hogy a dolgozók érdekeinek védelmében a szakszervezeti szervek segítségét és figyelemmel kísérik a törvényekben és a jogszabályokban foglaltak egységes értelmezését, annak gyakorlati érvényesítését.

A fővárosi és a megyei önkormányzati jellegű társadalombiztosítási tanácsokban helyet kaptak a postás dolgozók képviselői is, ahol a testületek az illetékeseknek megfelelő jogköröket gyakorolják. Így például a hatáskörükbe tartozik a jogorvoslati és méltányossági kérelmek elbírálása, a társadalombiztosítási munka ellenőrzése, helyszíni vizsgálatok megtartása stb.

A munkahelyi társadalombiztosítási tanácsok feladata — mint erre már utaltunk — a szakszervezeti tevékenység átrendeződésével nem változott. Szakszervezetünk vezető testületeinek irányításával látják el a társadalombiztosítás, az egészségügyi helyi tennivalóit, gyakorolják a hatáskörükbe utalt jogköröket.

Ellenőrzik a dolgozók társadalombiztosítási és egészségügyi ellátásának jogszabályok szerinti végrehajtását, gondoskodnak a felvilágosító és nevelő munkáról, ismertetik a dolgozókkal jogait és kötelességeiket, részt vesznek az egészségnevelés szervezésében.

Segítik és ellenőrzik a társadalombiztosítási kifizetőhelyek munkáját, a postaszervnél folyó nyugdíjügyi munkát, mindezt azért, hogy a dolgozók időben és pontosan megkapják az őket megillető ellátásokat.

Ezenkívül még számos tennivalójuk van. Így figyelemmel kísérik a nyugdíjasok életkörülményeit, kezdeményezhetik az alacsony összegű nyugdíjak emelését és egyéb kivételes ellátásokat. A betegségek megelőzése végett együttműködnek az üzemegészségügyi szolgálattal, szervezik a beteglátogatást. Az alapszervezetek társadalombiztosítási tanácsai ellátják még a segélyezési és az üdültetési feladatokat is.

Tapasztalataink szerint a munkahelyi tt-k többsége eleget tesz ezeknek a feladatoknak. Vannak azonban olyan területek is, amelyeknél bizony sok még a tennivaló, különösen ami a feladatok ellátására való felkészülést illeti.

A szakszervezetek egyik fontos feladata a dolgozók felvilágosítása, nevelése és tájékoztatása. Ez a tevékenységünk azonban csak akkor lehet igazán hatékony, ha megkeressük azokat a dolgozókat, akik megfelelnek a feladatok magas szintű ellátására, képesek dolgozó-társai érdekeit képviselni. A mi kötelességünk viszont az, hogy a szabályozások megfelelő alkalmazására felkészítsük a tisztségviselőket, segítségük fejlődésüket és támogassuk munkájukat. Szakszervezetünk központja e célból rendszeresen szervez továbbképzéseket. A középszervek és az elnökségekhez közvetlenül tartozó alapszervezetek tisztségviselőinek oktatásáról rendszeresen gondoskodik. Természetesen az már a tszb-k feladata, hogy az alapszervezetek aktivistáinak oktatását megszervezzék és lebonyolítsák.

Elnökségünk határozatának egységes értelmezése céljából először országos értekezleten, majd — a területi szakszervezeti bizottságokhoz tartozó alapszervezeti tisztségviselőknek — helyi konzultációkon kell a határozatban foglaltakat oktatni.

Szakszervezetünk határozatának széles körű ismertetésével kívánjuk segíteni a szakszervezeti szervek munkáját, tisztázni — a megváltozott helyzetben — a szakszervezeti szervek jog- és hatáskörét, mivel a munkavédelem, a társadalombiztosítás helyi kérdéseiben az alapszervezeteknek kulcsfontosságú szerepük van a dolgozók érdekeinek képviseletében és védelmében.

Németh Istvánné

Számítunk a dolgozók kezdeményezéseire

Az 1985. évi terv megvalósításához jelentős erőket lehet és kell számolni a szocialista munkaverseny-mozgalom aktív részvételére.

A tervfeladatok teljesítésének különös jelentőséget ad, hogy a VI. ötéves terv utolsó évéről, a VII. ötéves terv indításának előkészítéséről van szó. A tervfeladatok továbbra is a mennyiségi és a minőségi igények kielégítésére, a forgalomlebonolyító képességre és az üzembiztonság javítására irányulnak. A célok megvalósításához minden postaszervnél számítunk az egyének, a kisebb-nagyobb közösségek munkaverseny-vállalásaira, és ezzel a tervcélok elérésének elősegítésére.

A következő évi terv számos olyan jelentős célt tartalmaz, amely lehetőséget ad a tartalmas vállalatokra. Olyan, a tervfeladatokban való közreműködésről, cselekvő részvételről van szó, mint a távbeszélő-állomás bekapcsolási terv teljesítése, a fenntartás javítása, az elmaradt felújítások pótlása, az ügyfélszolgálat magasabb szín-

vonulú ellátása, a postahivatali hálózat fejlesztése, az élőmunkával, anyaggal, energiával való hatékonyabb gazdálkodás. Nem kis mértékben a szocialista brigádok, kollektívák öntevékenységen múlik, hogy miként sikerül teljesíteni a felsoroltakat. A kiemelt feladatok színvonalas teljesítése mellett továbbra is nagy szerepe van annak, hogy a maga területén mindenki napi munkájában a részfeladatok elvégzésével segítse elő a fő célok elérését.

Igen fontos a tervezett fejlesztések maradéktalan megvalósítása, a tervezett új szolgáltatások bevezetése, de a minden napok során a jó ügyfélszolgálati munkához is sok apró lépést kell megtenni. Olyan feladataink lesznek, mint amilyeneket például a vasárnapi hírlapok megjelenésében bekövetkezett változás hoz. Ezek csak akkor lehetnek zökkenőmentesek, eredményesek, ha végrehajtásukat munkahelyi szinten is kellő körültekintéssel szervezik meg.

Nagy segítséget adott a tervcélok eléréséhez, hogy a Ma-

gyar Posta területén működő szocialista brigádok széles körben kapcsolódtak be és tettek vállalatokat felszabadulásunk 40. évfordulójára és a XII. pártkongresszus tiszteletére kezdeményezett versenymozgalomban. A többletvállalások már hozzájárultak az 1984. évi feladatok teljesítéséhez, de folyamatosan segítik az 1985. évi célok megvalósítását is.

Ennek keretében vállalatok történetek a postát igénybe vevő közönség jobb kiszolgálására, a minőség javítására, a dolgozók élet- és munkakörülményeinek javításában való közreműködésre. Példaként említhetők a Budapesti Postaigazgatóság brigádjai, melyek a szolgálati magatartás fejlesztésére tették különböző kezdeményezéseket. A Pécsi Postaigazgatóság brigádjai a nyilvános távbeszélő-állomások üzemképességét folyamatosan figyelemmel kísérik. Széles körben tettek a brigádok társadalmi munkaadóira vállalatokat, az ebből befolyt összegeket a tm-alap javára és közösségi célokra ajánlották fel.

Kedvező feltételeket teremt a tervcélok megvalósításához a továbbfejlesztett munkaverseny-szabályzat. 1984-ben a Magyar Posta területére újraszabályoztuk a szocialista munkaverseny rendszerét. (1984. évi 35. Po. É.) A fejlesztés fő szempontja a munkahelyi jelleg erősítése, a munkaversenyben elért teljesítmények fokozott értékelése, anyagi megbecsülése volt. Ez a cél, lehetőség akkor válhat gyakorlattá, ha az öntevékenység, kezdeményező készség kifejezésre jut a vállalatok munkahelyi jellegében, konkrétságában, ha az 1985. évi vállalatok az ideai tervfeladatokon felül már a VI. ötéves tervre is irányulnak.

A Magyar Postánál hagyományosan kialakultak a munkaverseny jó formái. Az így vállalt és teljesített feladatok jelentősen hozzájárultak a postával szemben támasztott igények és követelmények teljesítéséhez. Erre számítunk 1985-ben is.

Szabó Lászlóné

Korszerű üzem műemlék házban

Számítóközpont a József nádor téren

A gócuem hírlapfeldolgozásának előrehozott beruházásaként a Magyar Posta Központjának és a társ postaszervek vezetőinek, valamint a közreműködőknek a jelenlétében adták át ünnepélyes keretek között december 5-én a Központi Hírlap Iroda TPA számítógépközpontját. A zökkenőmentes előkészítésben és a kivitelezésben egyaránt rendkívül sok munkát vállaló postás dolgozók jutalmazásával összekapcsolt megnyitón, Kövesdi Ferencné igazgató köszöntö meg a beruházásban résztvevők tevékenységét, méltatta a hírlapfeldolgozásban újabb mérföldkővet jelentő eseményt.

*

A számítástechnika bevezetésének előkészítéséhez már 1965-ben csatlakozott a posta; ekkor teremtették meg hozzá a személyi feltételeket, alakították meg a belső ellenőrzési és üzemszervezési osztályokat, majd öt esztendővel később a PSZSZI-t, mely önálló intézetként alkalmazta az oda telepített Honeywell 2200-as típusú számítógépet.

A „begyakorlás” éveit után 1975 ismét fordulópontot jelentett: mind a vezérigazgatóság, mind a középfokú postaszerveknél szervezési osztályokat hoztak létre, s a két újabb R-30-as számítógéppel már a bonyolultabb rendszerek alkalmazására is lehetőség nyílt.

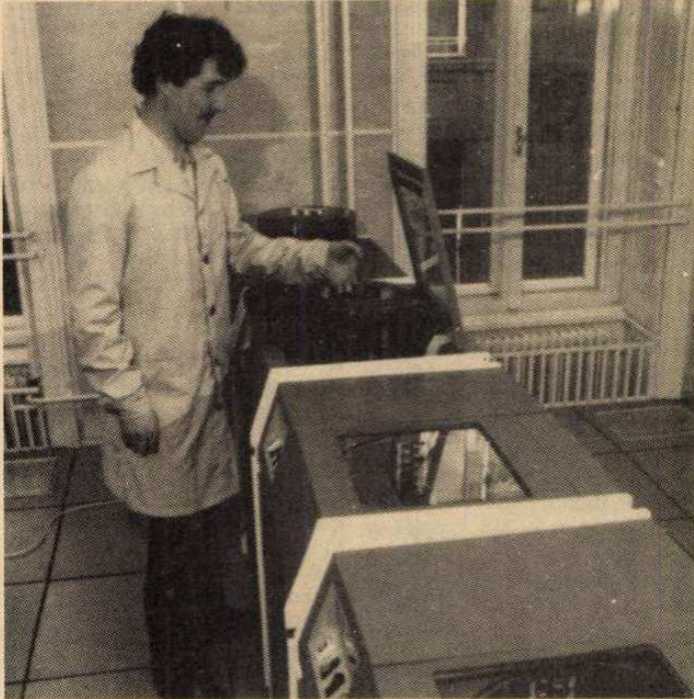
Az 1970-es évek végén kiemelt kormányprogram ösztönözte a hazai számítógépes technika elterjesztését, az ország egyre több intézményében alkalmazták, fejlesztették e módszert. Ekkor dolgozta ki a posta is a saját számítástechnikai koncepciójának az alapjait, s a VI. ötéves tervben jóváhagyott feladatai szintén indokolták a decentralizált hálózat létrehozását.

1980-ban elfogadták a postai decentralizált adatgyűjtésre és feldolgozórendszerek kiépítésére szolgáló TPA programot.

Az első gépet 1981-ben, a Soproni Postaigazgatóságon adták át; 1983-ban Pécsen és Szegeden tértek át a számítástechnikára, majd 1984-ben a Posta Központi Járőrtelen egy-egy szerte három gépet helyeztek üzembe. (Felhasználók: a Budapesti és a Budapesti vidéki Postaigazgatóság, a Posta Központi Járőrtelen, valamint — fejlesztési célból — a PSZSZI.)

A számítógépet alkalmazók sorába most lépő KHI már tíz esztendővel ezelőtt felismerte, hogy a hírlapszolgáltatás szemben támasztott megkövetelések minőségi és mennyiségi követelmények, az irodában is egyre nyomarázóbb létszámgondok miatt nélkülözhetetlenné válik ez a technika. A kézi adatfeldolgozásról az elektronikus rendszerre való áttérésben az első teendő az volt, hogy a dolgozókkal elfogadtassák, megismeressék az új, korszerű módszert, ezért 1976-tól már számítástechnikai alapismereteket is oktattak a segédtisztai tanfolyamon. A forgalmi feladatok gépre vitelét a következő sorrendben tervezték: az első és a második ütemben a vidéki postahivatalok színeslap-, illetve napilapellátását, a harmadik, a negyedik és az ötödik ütemben pedig a közületi, az egyéni és a külföldi előfizetéseket. Az átállást azonban igen megnehezítette, hogy az alapadat-hordozókat olyan nyilvántartásból kellett előállítani, mely — a folyamatos tevékenység miatt — csupán a manuális munka elvégzése után vált hozzáférhetővé. Az első élesrendszert 1978. május 1-től vezették be.

A VI. ötéves terv első esztendőjének legnagyobb próbatételé a vidéki postahivatalok napilapellátásának számítógépre vitele volt. A szervezési és a programozási munkákat a PSZSZI

és a KHI-ban 1978. szeptember 1-én megalakult szervezési és számítástechnikai csoport véggezte. A második számítógépes rendszer bevezetése 1981. november 1-re fejeződött be. Az addigiaktól eltérően új, háromnapos igényváltoztatási módszert alkalmazott az iroda, ami azonban nem felelt meg a terjesztési igényeknek, ezért a rendszert teljes egészében át kellett írni. Az újabb hétnapos változatot 1983. február 1-től üzemelteti a PSZSZI.

A további fejlődést az 1983 januárjában vásárolt R-35-ös számítógép tette lehetővé. A közületi nyilvántartás és díjelszámolás gépesítésére a PSZSZI és a KHI hírlapos csoportot alakított, és mivel ezt a feladatot az iroda minden más tevékenységénél fontosabbnak tartotta, 1984 januárjától a budapesti előfizetők adatállományát sikerült gépesíteni, az éles üzemelést megindítani. A vidéki megrendelések ugyanilyen módszerű feldolgozásának határidejét 1985. január 1-re tűzték ki.

Tekintve, hogy a postahivatali színes- és napilaprendszer számítástechnikai feldolgozása, illetve a PSZSZI által üzemeltetett gép a KHI munkáját nagyban megkönnyítette, valamint az ADDO—X adatrögzítését is túlhaladta az idő, indokoltá tette az iroda saját számítástechnikai bázisának a létrehozását. Az előzetes konzultációk és a számítógépközpont megépítésének engedélyezése után a PSZSZI és a KHI már 1981 novemberében hozzáfogott a feladatok megosztásához, koordinálásához. A beruházás lebonyolításával a POSTABER-t bízták meg, a terveket pedig az EVITERV ügy készítette el, hogy a 170 esztendő műemlék épület minden jellegzetessége megmaradjon. Az 1982 nyarán jóváhagyott részalapokmány szerint a költségelőirányzat 22,3 millió forint, az üzembe helyezés tervezett határideje 1983 decemberre volt. A munkák összehangolására, a beruházás előkészítésére és az üzembe helyezésére a POSTABER, a PSZSZI és a KHI együttműködési megállapodást kötött.

A kivitelezést — melynek során a párhuzamosan folyó épületekonstrukció, a sok alvállalkozó tevékenységének összehangolása stb. miatt sok nehézséget kellett legyűrni — 1983. februárban kezdte meg a POK-MŰ, és jó egy évvel később fejezte be az építészeti, épületgépészeti és az elektromos munkákat.

Az üzemeltetésre tervszerűen készült fel a KHI: folyamatosan vette fel az új dolgozókat, képezte át a régiókat a CSEKK-LESZ TPA gépén. A PSZSZI segítségével beszerezte a kiegészítő berendezéseket (vágógép, szeparátor), a bútorokat, a különböző anyagokat, szerszámokat, műszereket. A számítógép-

központ helyiségeit a tervezett üzemeltetési rend szerint, a beültetési tervnek megfelelően rendezték be. Párhuzamos feladatként végezték el ugyanakkor a hétnapos napilap-igénylési rendszer bevezetését, a színeslap-feldolgozás folyamatos korszerűsítését, módosítását, valamint részlegesen, a TPA-ra történő átirását. Üzembe helyezték a KEO-rendszert, melynek országos kiterjesztése jelenleg van folyamatban. A gép installálását ez év nyarán kezdte el a KFKI és (elsősorban a bolgár nagylemezek beüzemelési bizonytalanságai miatt) csak októberben fejezte be. A szoftver installálásával a PSZSZI novemberben készült el. Ezekből a munkákból a KHI ugyancsak kivette a részét.

Nem fejeződött be viszont az átadásig többek között, a napi éles feldolgozáshoz legfontosabb, a folyamatos áramszolgáltatáshoz szükséges Inverter, de remény van rá, hogy a POSTABER rövidesen felszámolja a hiányosságokat. A bonyolult telepítési körülmények ellenére azonban a POSTABER, a POK-MŰ, a PSZSZI, a KHI és az idegen vállalatok jó együttműködésének köszönhetően végül is jó minőségben épült meg a számítógépközpont.

*

Ennyit a beruházás, illetve a TPA-program előzményeiről. A tizenkét kvalifikált szakembert foglalkoztató központ látványának sem akármilyen. Jóllehet a laikus szemlélő vajmi keveset ért az elegánsan formatervezett berendezések varázslatos működéséből, a 120 négyzetméteren elhelyezett gépterm, az adatrögzítők, a nyomtatási feladatot végzők, az operátorok, a programozók és a karbantartók szobája egyaránt nagyon esztétikus.

A telepítési munkálatokból szintén nagy részt vállaltó, fíradhatatlan Somogyi Szabolcsné, a címnyilvántartó osztály vezetője, jogos büszkeséggel vezet végig a helyiségeken. Dicséri a KHI kollektívájának gyakran az estebe nyúló, lelkes előkészítési tevékenységét, elmagyarázza a bonyolult feladatokat végző gépek rendeltetését. Ami ezenkívül leköti még a látogató figyelmét: a régít és az újat ötvöző építészeti megoldás, az eredeti formájukat megőrző boltívekhez, ablakokhoz illeszkedő modern bútorok, tapéták, szőnyegek összhangja.

A József nádor téri műemlék ház rekonstrukciója még folyik, s ez egyelőre sok kényelmetlenséget okoz a napi munka ellátásában. Ha azonban elkészül, olyan munkahellyel dicsekedhetnek majd a KHI dolgozói, ahol a múlt emlékei között a jelen legkorszerűbb eszközeivel munkálkodhatnak a jövő formálásán.

— Simon —

Külföldi utazás a tét

Tudást igénylő játék

Hazánk felszabadulásának 40. évfordulóját ebben az évben ünnepeljük. A Postások Szakszervezetének elnöksége már tavaly gondolt arra, miként is emlékeztethetnek vissza, szinte az egész postás társadalmat aktivizálva, legjobban az elmúlt négy évtizedre.

Mi, magyarok köztudomásúan „vetélkedő nemzet” vagyunk. A nem is régi múlttól kezdődően hosszán-hosszan lehetne sorolni azokat a játékokat, amelyekben országnyian vettünk részt, különösen a televízió segítségével. Ma is szívesen „kapcsolunk”, bár tudjuk, hogy néha a „fele sem igaz”, mégis beülünk az elmebajnokság „villamosszékebe”. Volt idő, amikor mindenki mutogatót, mert a tévé azt mondta, hogy „most mutasd meg!” És mutogattunk: „ki mit tudott”. Játékszenvedélyünk kimeríthetetlen.

Az ötlet biztosnak és jónak ígérkezett: rendezzünk országos vetélkedőt! „40 év szabad hazában” címmel megvalósult a játék. A hívó szóra több ezren küldték el jelentkezésüket.

Az elődöntők után 1984. december 8-án országsszerte egy időben 11 helyszínen ülték össze a vetélkedő csapatok, hogy megvívják a középdöntőt. A Postás Művelődési Központ dísztermében 70 (!) játékos, az elnökségi alapszervek 14 kollektívája mérte össze tudását, adott számot felkészültségéről.

A résztvevőket Kánya Gyula, a Postások Szakszervezete szervezési és káderosztályának vezetője, a zsűri elnöke köszöntötte, s 10 óra után néhány perccel kezdetét vette a sokfordulós vetélkedő. Hogy mi mindent kellett tudniuk a játékosoknak? Íme néhány villanás:

— Ismerniük kellett a Magyar Posta történetét, hogy helyesen tölthessék ki a 13+1-es totószelvényt;

— fényképről kellett felismerniük lebombázott, romba dőlő postai létesítményeket;

— egy műalkotás apróra vágott fényképéből kellett egészítenet, épet varázsolni;

— múzeumaink alapos ismeretét igazolhatták a kedvezőtlen múzeumbemutatókkal;

— a sporttéma „párosító” feladatlapot tartalmazott: aranyérmes olimpiikonjaink neve mellé helyszínt és sportágot kellett sorolni;

— „mit tenne Ön, ha...” címmel, szituációs feladatot jelentettek a fantáziámozgató szakszervezeti kérdések;

— a történelemtudást vilámkérdések megválaszolásával lehetett bizonyítani;

— párhazarozataink ismeretéről adtak számot a játékosok a politika témakörben;

— az irodalmi borítékban magyar írók fényképei és hoz-

zájuk kapcsolódó kérdések voltak találhatóak;

— az információs játékbán irodalmunk négy jeles képviselőjét kellett felismerni.

Ez az utolsó feladat tökéletes megoldás esetén 28 pontot hozhatott a csapatoknak. A játék így mindvégig nyitott és izgalmas volt, s a döntés a végére maradt: a több mint két futballmeccsnyi ideig tartó vetélkedőt a Posta Központi Kábelüzem hölgycsapata nyerte 119 ponttal. Ezzel bekerültek a február 20-i döntőbe.

Akkor majd tovább szurkolhatunk a csapatoknak, újra izgulhatunk játékosainkért. A tét: több külföldi jutalomutazás.

Akiknek viszont ezúttal nem sikerült: reméljük, ők is jól szórakoztak ezen a szombat délutánon (sőt délutánon), hiszen a lényeg, a felkészülés során megszerzett tudáson kívül, a játék öröme volt.

S mi ugye, szeretünk játszani? Kiváltképp szabad hazában!

Tölgy Molnár Gábor

Az összpontosításnak meglett az eredménye. A csapat az első helyen végzett.

Üzemi bizottságot választottak

Debrecenben a szakmaközi bizottság kezdeményezésére, Pécssett a szovjet városparancsnok felhívására tömörültek szakszervezetbe a postások. Szegeden ugyancsak erőteljesen indult meg a munkásmozgalom. A rendelkezésünkre álló irodalom szerint a városban már 1944-ben 16 helyi szakszervezeti központ működött, köztük a postásoké. 1945 januárjának elején Munka cím alatt megjelent a szakszervezetek közlönye, amely többek között a postás dolgozókat is felhívta szakszervezetük támogatására, egyúttal felvilágosítást adva azoknak, akik jelentkezni kívántak szakszervezeti központjuknál.

Budapest felszabadulása, tudjuk, hosszabb, hónapokig tartó hadműveleteket vett igénybe. Bár a lakosságot erősen megviselték a fasiszta terror és az ostrom alatt elszenvedett megpróbáltatások, nélkülözések, amint a front eltávolodott, nyomban kimerészkedtek az óvóhelyekről, hozzáfogtak megmaradt értékeik biztonság-

ba helyezéséhez, a romok eltakarításához, s mihielyt úgy érezték, hogy eltávolodhatnak tartózkodási helyüktől, felkeresték üzemüket, hivatalukat. Így történet, hogy — amíg a belső kerületekben és főleg Budán még ugyancsak kemény harcok folytak, a már felszabadított városrészekben — ha keservesen is — kezdett kibontakozni az élet, sőt az újjáépítés.

Öntevékeny postások a Budapesti Postaigazgatóság épületében munkabizottságot alakítottak, s a Postavezérigazgatóság hivatalos létrehozásáig határozatokkal irányították az illetékességük alá vont postaszerveket. Munkájuk eredményeként több pesti és Pest környéki postahivatal már január végén levélzárlatot indított és fogadott.

Arról, hogy az üzemekben minden központi irányítás nélkül hogyan indult meg az élet, és hogy a postás dolgozók miként alakították meg érdekvédelmi szervezetüket, arról beszéljenek az események résztvevői.

Mészöly Gézáné 1942-től személyzeti előadóként dolgozott a Posta Központi Javítóüzemben. (Ma munkaügynek hívják akkori feladatkörét.)

— A Ferencvárosi pályaudvar tövében egy tömbben működő postaszervek, a Javítóüzem, az Anyagszártár, a Tanonciskola és a Kísérleti Állomás nagyon sokat szenvedett a bombázásoktól. Emberéletben és anyagi értékekben egyaránt rengeteget veszített. A harcok megszűnése után ennek ellenére hamarosan megjelentek munkahelyükön a dolgozók. Wekerletelepi lakos lévén január elejétől magam is rendszeresen bejártam. A mai József Attila lakótelep akkor beépítetlen terület, a nem éppen barátságos Valériatelep végében fekvő kistrákos gyárkörletet átszelve eléggé jól meg tudtam közelíteni a Javítóüzemet. Mondanom se kell, hogy romeltakarítással kezdtük a munkát, majd ablaktalan helyiségekben rendezgettük a megmaradt berendezéseket, szerszámokat, anyagokat, utána az irodákat. Természetesen hamarosan felmerült a dolgozókról való gondoskodás, ezzel együtt az érdekvédelem szükségessége.

— És tudták, hogy ez már szakszervezet?

Igaz, hogy indulásként üzemi bizottság alakult, de a szakszervezet nem volt a dolgozók körében ismeretlen fogalom. Ez természetes is, hiszen az üzemben nem annyira postások, mint inkább itt munkaalkatmal találó szakiparosok, asztalosok, lakatosok, kovácsok, műszerészek, ezenkívül segédmunkások dolgoztak, akiknek volt mozgalmi

Az Árpád-ház hírvivői

Hogy a hírvívés mint szervezett mesterség, hivatás milyen régi, bizonyítják itt-ott krónikáink, a törvénykönyvek, és több esetben okleveleink. A fejedelmek hírvivői a hadviselés, a csaták állásáról, eredményéről hordtak híreket a harcoló vezérektől, mint névtelen jegyzőnk elbeszélésében olvashatjuk.

Anonymus már a honfoglalás idején említ megbízható hírvivőket, először a huszonkettedik fejezetben, mikor *Tétény* meg fia, *Horka* a morva *Mén-Marót* bihari vezért várában téltenségre kényszerítette. *Szabolcs*, *Tas* és *Tétény* küldenek hírvivőket *Árpád*hoz, Szerencs mezejére:

„Azután azon három előbb említett férfiak minden tettüket Árpád vezérnek és az ő főembereinek hűség hírvivők által megüzenték.”

Majd a huszonkilencedik fejezetben így ír a névtelen jegyző, mikor *Tas* és *Szabolcs* a Körösök-vidéki *Gyalu* vezért legyőzték és a Túr folyótól a Tiszán hajózva Szerencs mezejéhez visszatértek:

„Visszatérőben lévén, midőn eztek a Tisza folyón, hírvivőket Árpád vezérhez előrebocsátották, hogy örvendezve köszöntsék hadiszerencsájukkal.”

Van történelmünk, aki szerint Mén-Marót Anonymus által költött személy és *Gyalu* későbbi, Árpádok ellen lázadó magyar vezér lehetett, korabeli tudósítók, évkönyvek azonban írják a honfoglalás kori erdélyi harcokról, tehát bárkik voltak a legyőzött vezérek, Anonymus jelentése az akkori hírvivőkről nem alaptalan.

Az államalapítás, a királyság kezdetétől válhat országos intézménnyé a hírvívés szolgálata, az országzszerző előforduló hírvivők fölé helyezett ispánnal. „Meglepetésre éppen a hírvivők ispánja mentette meg *Béla* herceg életét 1059-ben, amikor *I. András* király Tisza-

várkonyban próbára tette: válasszon a korona és a kard között. *Küküllői János* latin nyelvű elbeszélése után hadd elevevünk föl ezt a történetet: „Más részről pedig alakozkodva elhittették *Béláról*, hogy időben alkalmas volna az uralkodás gyarapítására, midőn *Salamon* gyermek volna, és atyját az öregedés elérte, meg a gyengélkedés. A király pedig kereste, hogy az ő fiát kívül kívánja-e a herceg az ő elmúlása után... meghívta tanácskozára két hívét, akikkel tanácskozott haragjában, mondván: ketten tudjátok, hogy a koronát akarja-e megtartani, vagy a vezérséget... ha a koronát, azon karddal *Béla* herceg nyakát elvágjátok... Velük pedig e méltatlan egyezségnél a hírvivők ispánja, *Miklós*, tartózkodván a palota ajtajánál, mindent hallott. Mikor pedig a vezért a királyhoz hívták, és az ajtón belépne, megszólította sietve a herceget a hírvivők ispánja: ha életét kívánja, a kardot fogadja el... Mikor pedig a herceg belépett, látta a koronát letéve, vele a kardot, a király előtt, a herceg visszaemlékezett *Miklós* ispán beszédére, legottan a kardot fogadta el.”

De aztán *Béla* családjával Lengyelországba menekült. Majd *András* halálával *Béla* szerte az országba hírvivőket küldött, „egyenként minden faluba, hogy hívjának meg a lakosok közül két ékesszólású, bölcs embert a királyhoz tanácskozára... de nem csak ezek, hanem minden paraszt és szolga, az egész Magyarország népe jöjjön a királyhoz *Fehérvárra*.”

I. László király előtt az egyik törvénykönyvben írják a futárokról: „ha valaki olyan lovakat tart magánál, melyeket a futárok engedtek el, három héten át bemutatás végett vezesse a templom elé vagy a vásárba.” Ugyanitt írják: „A bírő bárkire küldhesse pecsétjét, kivéve az egyházi személyeket és ispánok-

kat. A futárok közül pedig senki se merjen egy lovat a harmadik falun túl vinni. Egyébként azonban vegyen el bármilyen lovat, amit talál, hogy a király követtségét hamarabb elintézhessen. Aki pedig a futárt megveri, ötvenöt penzával, ha kántárszárával visszatartja, tíz penzával büntessék.” (Egy penza 40 ezüst dénár volt, egy bizánci aranyat ért, és egy tinó árával volt egyenlő.)

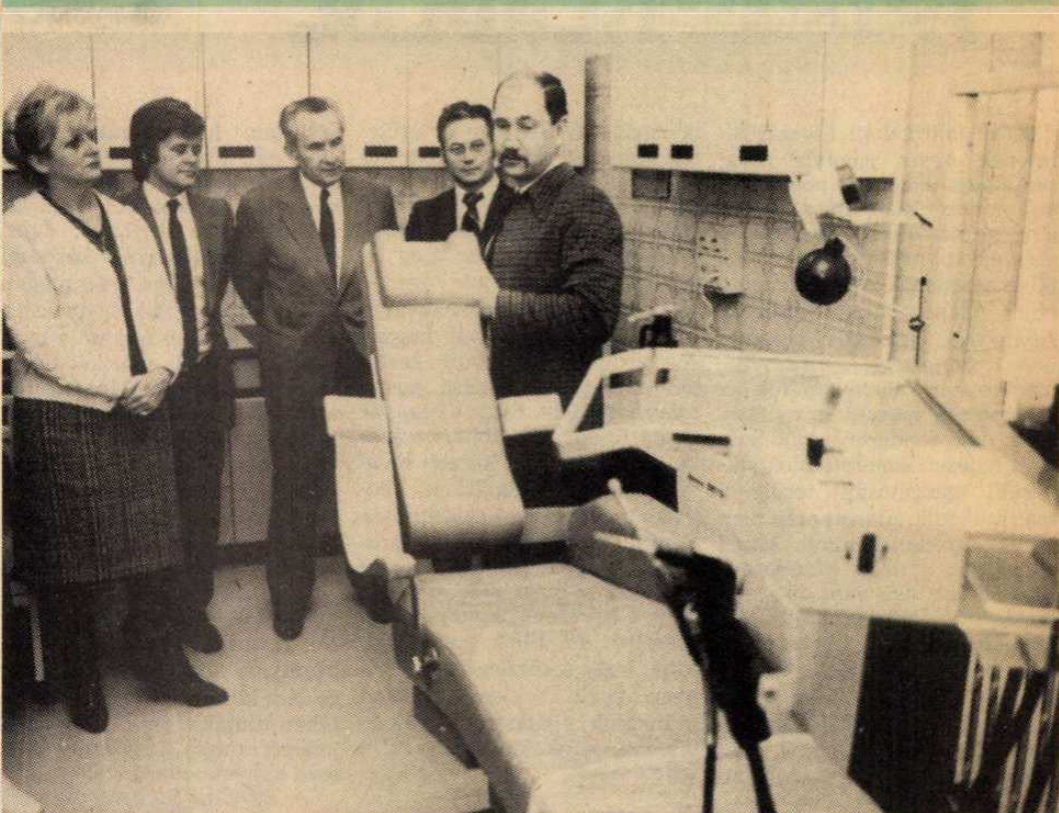
1038-ban a híres dömösi alapítólevélben a Bihar megyei *Simur* faluban 22 hírvivőt említnek. 1077-ben pedig a Várad és Szalonta közötti *Jenőn* sorolnak föl 24 hírnököket, akiket az aradi prépostságnak adományoz *III. Béla*. A Várad Regesztrum egyik 1208-as perében a királyi hírnökök ispánja a bírő, egy 1213-as perben pedig a Békés megyei *Bogur* főhírvívő áll perben négy ökört miatt a Túrkeve környéki *János* hírvívővel. *Bogur* királyi várjobbágy, békési várkatona is egyben.

A tatárjárás után is szó van a hírvivőkről, de vagy királyi szervensekké léptetik elő őket, vagy eladományozzák birtokaikat. 1261-ben *Pobor*, a hírvivők ispánja igazolja, hogy a Somogy megyei *Vicza* birtok hírvivők földje. 1269-ben pedig a Fejér megyei *Fáncson* vall *Pobor* ispán 2 ekeföld (220-240 holdnyi) birtokot királyi hírvivők földjének. Mindkét falubeli birtokát már eladományozza *IV. Béla* király. Királyi hírvivők voltak ugyanakkor az Esztergom megyei *Agáron*, a Komárom megyei *Etén*, a Vác közeli *Felsőnémeti* és a Bicske környékén lévő *Koltó* hírvivőinek birtoka a tatárjárás óta „elhagyott és lakatlan” már, jelenti a későbbi oklevelekben.

Hírvivők ezután is voltak, de szorosabban udvari és földesúri szolgálatban.

Gyűjtötte és fordította:
Hegedűs László

Gondoskodás 2000 dolgozóról

Zachár Győzőné tszbtitkár, Urbán Sándor pb-titkár, Gazsi Nándor, a HTI igazgatója, dr. Vinciczay Ferenc, a PML igazgatója és dr. Debreczeni Antal fogszakorvos az avatónnepségen

Jeles napja volt a Posta Üzemegészségügyi Szolgálatának 1984. december 19. *Gazsi Nándor*, a Helyközi Távbeszélő Igazgatóság vezetője ezen a napon adta át a Horváth Mihály téri postászervek részére kialakított üzemegészségügyi bázist. A rendelkezésre álló mintegy 100 négyzetméter alapterületen üzemorvosi rendelőt, fogászati szakrendelőt és nőgyógyászati szakrendelőt alakítottak ki a HTI szakemberei.

E rendelőben mintegy 2000 dolgozó egészségügyi ellátását, szükség szerinti szakvizsgálatát, preventív jellegű szűrővizsgálatát végzik el a szakorvosok.

Az üzemorvosi rendelő és a fogászati szakrendelő felszerelt-

sége a mai kornak mindenben megfelel — nyilatkozta dr. Balogh Ibolya üzemorvos és dr. Debreczeni Antal fogszakorvos.

Az üzemorvosi rendelés a nyitás napján megkezdődött. A fogorvosi rendelő üzembe helyezése, a nőgyógyászati szakrendelő felszerelése folyamatban van. A tervezők, a beruházók és a kivitelezők gyors, pontos és szakszerű munkát végeztek. Köszönet érte.

Személyesen is meggyőződhetünk róla, hogy a magas színvonalú gyógyító, megelőző ellátás személyi és tárgyi feltételei megvannak. Örömmel nyugtázzuk, hogy egyre több korszerű

orvosi rendelőt helyez üzembe a posta. Jó lenne hasonlókat látni a területi igazgatóságok székhelyén és a megyeszékhelyeken is, hiszen az egészségügy kötelezettséget vállalt a postás dolgozók ellátásának kiemelt fejlesztésére. Rajtunk múlik, hogy élünk-e a felkínált lehetőséggel.

Az ünnepélyes átadás után a HTI vezetői meglepetéssel is szolgáltak. Bemutatták azt a 400 személyi részére kialakított szociális blokkot, amely kultúrát tisztálkodási és öltöztetési lehetőséget nyújt a belföldi és a nemzetközi távbeszélő-központ dolgozóinak.

Dr. Vinciczay Ferenc

tájékoztatójuk, csak mint postai alkalmazottak nem lehettek azelőtt nyíltan semmilyen pártnak vagy szakszervezetnek a tagjai. Minden külső irányítás nélkül már januárban, hangsúlyozni kell, hogy választás útján megalakult az első hettágú üzemi bizottságunk. Tagjai nagyobb részt megbecsült idősebb szakiparosok voltak. Nagy megtiszteltetésnek vettem, hogy engem is megválasztottak, és a szociálpolitikai feladatokat rám bízta.

Hogyan fogadták a vezetőket a szervezkedést?

Vezetők... akik nem tettek eleget a nyilasok bevonulási és kiűritési parancsainak, és itt maradtak, nem voltak jobboldali beállítottságúak. Érthető, hogy támogatták az üzemi bizottságot, hiszen a szervező munkában, a dolgozókról való gondoskodásban segítőkre tálltak benne. Nagyon jó egyetértés és együttműködés alakult ki a dolgozók, a vezetők és az üzemi bizottság között. Olyannyira, hogy amikor kezdeményezésére megalakult a helyi szakszervezeti csoport, alig akadt dolgozó, aki nem vált tagjává.

Az akkoriban közös szervezetben működő Helyközi és József Távbeszélő Központ vezetőit — emlékezik vissza a zivataros időkre *Sándor László* — már napok óta nem láttuk. A parancsnoki óvóhelyen (már csak az oda telepített, „fontos” összeköttetéseket kiszolgáló központ működött) kezelők, műszereszek, a gondnokság személyzete, legfőképpen harmincan dolgoztunk, éltünk; ha már nem mehetünk. Robbanások sorozata jelezte, hogy a németek „elvégezték munkájukat”, elvonultak. A keletkezett tüzet megpróbáltuk eloltani, de ez eleve kilátástalan kísérlet volt.

— Január 9-én szabadult fel a Horváth Mihály (akkor *Mária Terézia*) téri postapalota. A következő napon már szovjet katonai parancsnoka volt az épületnek. Tőle kaptunk rövidesen orosz és magyar nyelvű igazolást arról, hogy a hálózatnak katonai célokra való helyreállításán dolgozunk. Ennek birtokában javítottunk a léges és kábeles összeköttetéseket, és helyeztük üzembe a működőképes erősítőket, összeköttetést teremtve a már felszabadult országrészekkel.

— Előbb azonban az épület kellett úgy-ahogy rendbe rakni. Mi műszakiak a romokból kotortuk ki a még használhatóvá tehető alkatrészeket; összegyűlt belőlük egy nagyobb ládányi. A telefonkezelők az irdahelyiségekből összedet papirkosarakban hordták a törmelék. Nem volt ez a takarítás éppen veszélytelen munka. Megtettük azt is, hogy a padlástérből a hónunk alatt cipeltünk ki a térre fel nem robant aknákat, az egyik szaktársunk alatt pedig beszakadt a tüztől tönkrement fődém.

— Mi volt az indítéka ekkora kockázat vállalásának?

— Némelyikünkkel közrejátszott benne fiatalságunk is. De fellelhetők voltak már többünkben — ha nem is ideológiailag alátámasztva — bizonyos jelei a politikai meggyőződésnek. Mészölyné szaktársnő már említette, hogy Wekerletelepen sok postás lakott. Nos, jó néhány munkatársammal együtt én magam is. Idősebb szaktársaink közül többen igazolhatóan tagjai voltak a Szociáldemokrata Pártnak, noha a hivatali eskü szövege ennek lehetőségét kizárta. Ezekkel a kollégákkal már a felszabadulás előtt is gyakran megfordultam a wekerlei nyomdászok körében, s ott hallottunk politikai előadásokat, részt vettünk vitákban.

— A felszabadulást követő időkből, közlekedési eszköz híján mi is a kisorákos gyakorlótér, majd a Népligeten keresztül közelítettük meg munkahelyünket. Mivel egyedül nem volt tanácsos nekivágni a kietlen útnak, a Határ útnál gyülekeztünk, s együtt bandukolva meghánytuk-vetettük eddigi és

várható életünket, hogyan kelene újjáépíteni az országot, újjászervezni a társadalmat; folytattuk azokat a beszélgetéseket, amelyeket azelőtt a nyomdászok körében elkezdtünk. Nem volt tehát körünkben ismeretlen a munkásmozgalom meg a szakszervezet. Éltünk is az Ideiglenes Nemzeti Kormány rendelkezéssel kapott lehetőséggel, és még januárban megválasztottuk az üzemi bizottságot. Teljes névjegyzékét fel nem tudnám sorolni, de olyan, később is fontos tisztséget vagy munkakört betöltő személyek szerepeltek rajta, mint *Benke Gézáné*, *Ertl Mihály*, *Horn Dezső*, *Karton Emil*, *Spargl Dezső* és *Zsebe László*.

— Az üzemi bizottság rövidesen átalakult szakszervezeti bizottsággá. Feladata ugyanaz volt, mint a más postaszerveknél működőké: az érdekvédelem mellett a dolgozókról való gondoskodás. Ennek egy különös formáját hadd említsem meg! A gazdaságfelelősnél úrlapok voltak, amelyek kitöltésével a szakszervezeti tagok ismeretlen helyen tartózkodó hozzátartozóik iránt érdeklődhettek. Ebbe az első szb-be már engem is megválasztottak, és ifjúságfelelős lettem.

Sándor László postai munkája mellett mindvégig választott tisztségeket töltött be, sőt volt függetlenített tszbt- (iszbt-) titkára is a Helyközi Távbeszélő Igazgatóságnak. Hasonlóképpen végzett társadalmi feladatokat munkás élete folyamán *Mészöly Gézáné* is, többek között mint szakszervezetünk központjának munkatársa. Most mindketten nyugdíjasok, de aktivistáként továbbra is hasznosítják négy évtizedes mozgalmi tapasztalataikat. Kívánjuk, hogy jó egészségben még sokáig körünkben tevékenykedjenek.

B. I.

DEFEKT

Magyarán: a fürdővízzel kiönteni a gyereket. Adott pillanatokban nem rossz műveket vagy helytelen tetteket ítélnék el, hanem műfajokat és szerzőket. Így voltunk a horrorral, a thrillerrel, így *Alfred Hitchcock*-kal, akinek mesterségbeli tudását, művészi erejét például a *Madarak* alapján hiba volna kétségbe vonni.

Ilyen szempontból örömmel üdvözölhetjük a *Defekt*-nek, *Fazekas Lajos* thrillerjének a megszületését. Ez az angol műfaji megjelölés egyébként olyan idegfenyegető bűnügyi filmet jelöl, amelyben a hatást a forgatókönyvíró és a rendező a hangulateltetés különféle rafináltan összeválogatott elemeivel igyekezik fokozni.

Az *Új Filmlexikon* a témáról hasonlóképpen vélekedik, imigyen írva: „A thriller pszichológiai igényességgel bonyolított bűnügyi film, melynek rendezői a bűnt, a gyilkosságot stb. különös élességgel és kegyetlenséggel mutatják be. Középpontjában nemcsak az erőszak és annak üldözése állhat, hanem az abszurd helyzetek, pszichopatológiai jelenségek, a bűnt kiváltó okok stb. motivációja. A thriller — szinte függetlenül a témától és a megformálás elkerülhetetlen sztereotípiáitól — a film területén is számottevő eredményeket érhet el, bár e filmfajtának kétségtelenül sok az ügyeskedő mesterembere.”

Nos *Fazekas Lajos*nak, aki eddigi pályája során a játékfilm területén sikert és bukást egyaránt felmutatott, mesterségbeli leg sok tekintetben nincs miért szégyenkeznie. Sikerül az

időtleneséget, a térbeliség lebegését megvalósítania. A történetek — az országúton eltűnt magányos autós nők esetei — láthatóan szándékosan nem kötődnek hazai valóságunkhoz, hanem — *Radányi Gézá*ól kölcsönözve — amit látunk, az valahol Európában talán meg is történhet. A figurák neve is elmosódik.

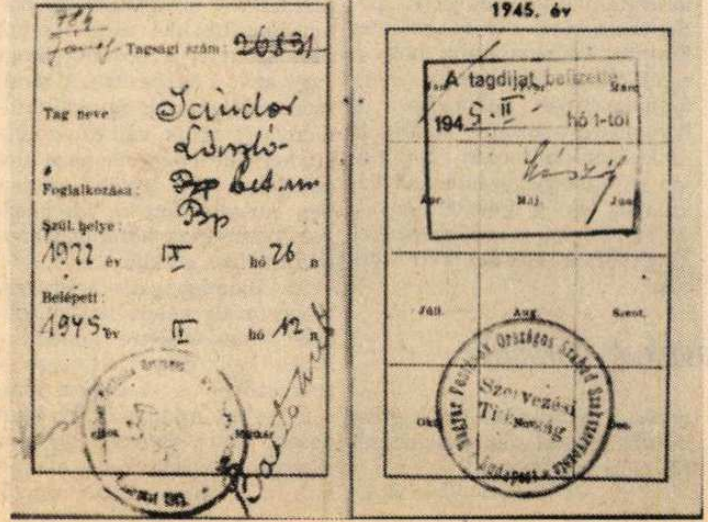
Lehet vidáman, kikapcsolódva szórakozni, és — alkat kérdése — körmöt rágva, izgulva. Manapság — amikor a kriminek is akkora a tábora —, ha a választék bővül, azt a közönség igény kielégítésének tekinthetjük, s ez nem utolsó szempont, hiszen a filmszínházak bevétele sem közömbös az üzemeltetőknek.

Ami pedig *Fazekas Lajos* szóban forgó filmjét illeti, nos, a *Defekt*nek vannak valóban sikerült megoldásai. Néhány motívum azonban nem eléggé kiértékel, s akadnak indokolatlan cselekedetek is, visszájára fordult pillanatok, holott ez a műfaj matematikailag kidolgozott, pontos, félreérthetetlen koreográfiát kíván.

A szereposztás is felemás. *Kern András* és *Szabó Gyula* nyomozó kettőse alkatuknál fogva hatásos kontrasztot teremt. *Gyöngyössi Katalin* úrvetetőnője lélektanilag hiteles, míg *Márkus László* a forgatókönyv hibájából nem tudja azt nyújtani, amit kellene ebben a műfajban. (Nem lehet félni tőle.)

A *Defekt* egyébként a kettes csatornán eldugva, már szerepelt a televízió műsorában.

Ábel Péter

Voltunk, vagyunk, leszünk

Miskolc belvárosában él a postásfiatalok klubja

Ha két-három évvel ezelőtt azt kérték volna tőlem, ajánljak egy klubot Miskolcon: habozás nélkül a postás ifjúsági klub címét adtam volna meg. És nem elsősorban azért, mert a belvárosban lehetett megtalálni. Sokkal inkább a klub, a falakkal körülvett terekben tapasztalhatók miatt, a vonzás, a mozgás, az élet okán szólt volna ajánlásom.

Persze úgy van az, hogy céger nélkül is megtalálja a jó bort annak kíváncsiója. Így találta rá nagyon sokan a társaságra, a jó szabadidős programokra vágyó fiatalok a Miskolci Postaigazgatóság klubjára. A társaság teszi, hogy jó itt — mondta abban az időben egy szűkszavú klubtag. Abban az időben, úgy határoztunk, hogy 40-en kapnak klubigazolványt

a külsősök. A jelentkezők annyian voltak, hogy sorsolni kellett. Azóta eltelt néhány év, s az évek — hogy mindig ezt kell tapasztalnunk — eljártak a klub, s főleg a klub tagjai fölött. Amikor 1984 utolsó napjainak egyikén *Laczkó László* klubvezetővel leültünk beszélgetni, mondatai közül ezt is meg kellett örököteni.

— Az 1981-es törzsgárdából már senki sincs. Van, aki hivatásos katona lett, van aki megismerkedett egy kislánnyal, hosszú távra, van akinek „felvitte isten a dolgát”... és lehetne folytatni a sort.

— *Bizony, hallani lehetett azt is, hogy befulladt a klubotok* — jegyzem meg a klubvezetőnek. Nem ért egyet vele:

— Lehet, hogy néhányan úgy vélekedtek, hogy be kellett

volna zárunk magunk mögött az ajtót. Az igaz, hogy a társaság, a tagság kicserélődött, új emberek jöttek, új törzsgárda alakult ki. Lehet, hogy nem voltak olyan látványos megmozdulásaink, mint korábban, de voltunk, és igyekeztünk összerázni magunkat.

— *Decemberben volt a Borsod megyei ifjúsági klubok szokásos évi találkozója, ahová pályázat útján a legjobb klubotok hívták meg. A ti klubotok nem volt jelen.*

— Nem pályáztunk. Az új társaság még nem érezte elégé jónak, elégé erősnek a klubot ahhoz, hogy sikerrel feleljünk meg a követelményeknek.

— *A létszámmal hogyan álltok?*

— A korábbi 60 taggal szemben most 40-en vagyunk. Ma már külsős — tehát nem postás — jelentkezöt nem fogadunk, ezt az igazgatóság sem támogatja. A nagy lendületű évek után, jelenleg az „igazodás” idejét éli a miskolci postás ifjúsági klub. De él! És folyamatosan nyitva volt az ajtó akkor is, amikor a neheze járta. Ez — ismerte sok klub történetét — mindenkélt a klubvezető személyének köszönhető. *Laczkó László* a megszálottak közé tartozik. Van mihez kötődnie, hiszen ő volt a bölcsőringatók egyike. 1976-ban fedezték fel a postás fiatalok az igazgatóságnak azt a termét, amelyet korábban alkalmanként kulturális célokra használtak. A KISZ-bizottság támogatásával a fiatalok akkor kezdték élni klubéletüket.

— Kezdetben természetesen elég volt az, hogy van egy helyünk, ahol összejöhetünk zenét hallgatni, táncolni — mondja *Laczkó László*. — Az együttlét új igényeket és kívánságokat szült, s ma már ott tartunk, hogy átalakul a klub a különböző érdeklődésű tagok kisebb közösségeivé. Van például bábcsoportunk...

— *Mégis, mi az, ami jelenleg vonzza, együtt tartja a postásfiatalokat?*

— Természetesen az is, hogy új emberek jöttek. Igénylőlapokkal felfértük a kívánságokat. Nos, az óhajok: ismert emberekkel való találkozásokat, kirándulásokat, játékos összejöveteleket kértek. S ma is kell a zene, de már komolyzenei kívánságok is vannak.

— *Legutóbbi találkozásunkat követően jó szívvel tudtam ajánlani a klubotokat. Tehetek ezt 1985-ben is?*

— Igen, teheted. Azért, mert újra és újra be lehet bizonyítani: ha egy csapat, egy társaság összejön, az együttlétben kialakulhatnak az időtöltés formái, s nem csupán a formák: azok tartalma is.

A Miskolci Postaigazgatóság területén mintegy 700 fiatal él és dolgozik. E számhoz viszonyítva a miskolci klub 40-es létszáma mondható kevésnek is. Ha a számok bővületéből kilépünk: magam is jó szívvel ajánlom ezt a klubot. Életképessége vesz rá.

T. Nagy József

A kirándulás továbbra is a tervek között

Hosszú az út a bemutatóig

— avagy hogyan lesz valakiből balett-táncos

Szaknyelven ugyan nem így mondják, hanem egyszerűen csak nyílt órák. A rendestől ugyanis csupán annyiban különbözik, hogy ezen részt vehetnek a szülők, hozzátartozók is. A Postás Művelődési Központban működő balett-tanfolyam növendékei ilyen — szinte karácsonyi ajándékként is felfogható — nyilvános órát tartottak december közepén, az ünnepek előtt.

Az óra tehát hagyományos, a hangulat azonban természetesen mégis emelkedett, kissé ünnepléses volt. Jó alkalom ez a szülőknek arra, hogy betekintsenek a „műhelybe”, megmossolyoghassák csemetéjük bájos igyekezetét, vagy éppen büszkés pillanathassanak szép mozgású, megsünderasodott lányukra. A gyerekeknek pedig vizsgám ez a javából, a nyilvánosság, a szülők és mások előtt, amikor is számot adnak az eddigi végzett munkáról, bemutatják mit is tanultak az eltelt idő alatt.

A Postás Művelődési Központban évről évre szervezik az indítják a balett-tanfolyamot. A hét két napján, délutánonként összesen öt csoportban mintegy száz gyerekek. Hétfőn és szerdán estefelé ebből a teremből semmi mással össze nem téveszthető hangok szűrődnek ki, zongoraszó, vidám nevetés, gyermekzsivaj, és olykor az oktató, *dr. Sümeghy Gyuláné* szentori hangja. Mert bizony, időnként erre is szükség van.

De hogyan, milyen rendszer szerint is folyik itt az oktatás? Hiszen a legkisebbek középső csoportos óvodások, míg a másik nap délutáni óráiban már már serdülőkorú lányok gyakorolnak. Hogyan lehet ennyire különböző korú gyerekeket azonos felépítésű rendszerben foglalkoztatni?

A magyarázat egyszerű: minden az alapoknál kezdődik, és

az valamennyi kezdő számára ugyanaz. Az életkor csak a tanítás hangnemét és szóhasználatát befolyásolja, nem a tartalmát. Ahogyan *dr. Sümeghy* balettmester elmondja, az ő iskolája a klasszikus balett oktatási rendszerét követi, amely három alapegységre tagolható.

Az első szakaszban a legelemből, éppen ezért talán a legfontosabb munkát végzik. Ez a *megmozgatás*, amely a test mindazon izmait és ízületeit hivatott működésbe hozni, amelyeket egyébként jórészt nem is használunk. Emiatt azután rugalmatlanok, merevek, nehezen hajlíthatók; „rövidek”, ahogyan szaknyelven mondják. Ezért kell foglalkoztatni, tornáztatni, nyújtóztatni őket. Egyfajta „képlekeny rugalmasságot” kell elérni, hogy a test képes legyen azoknak a mozdulatoknak az elvégzésére, amelyeket majd a tánc követel meg. Ettől azonban most még messze vagyunk.

De az alapozás után már jöhet a *gimnasztikai rész*, a maga megtervezett, pontos mozdulataival. Itt a növendékeknek valóban alkalmuk nyílik kipróbálni immár hajlékonyra, rugalmassá, „tággá” tett testreizeiket. A dolognak ez a része

tart legtovább, ez követeli a legtöbb kitarást attól, aki balettcipőt húzott a lábára, és elfogadta a minden hibát azonnal, kíméletlenül leleplező tükör kihívását. Általában ebben az időszakban el is dől, hogy tudja-e és akarja-e a táncosjelölt folytatni a gyakorlást. Mert a torna ugyan feltétlenül egészséges és jó dolog, de korántsem azonos a balett- vagy táncművészettel. Az csak ezután következik, ha következik.

A *tanmenet* harmadik részében kilépnek az egyszerűbb rutinból, a test készen áll, a tanítvány ekkorra megismerhette saját képességeit. A továbbiakban egyenrangú partnere lehet mesterének, sőt, azaz is kell lennie: önmaga mesterének. Hiszen önmagát kell majd megjelenítenie, megvalósítania a tánc, a mozgás művészetében, mely kiteljesedve már magasabb rendű formája a testkultúrának.

A gyerekek tehát, különösen a kezdeti időben, sokat nyögnek, „ropognak”, szinte csodálkozva fedezik fel, milyen nehezen mozdul kezük, lábuk valamely egyszerűnek tűnő mozdulatra.

De a komoly munka mellett

— mert hiszen ez valóban az — jut idő játékra, kórtáncra és vídamságra is, amiben persze mindig ott van oktatójuk keze nyoma egy kis koreográfia formájában. A kicsik szalagokkal, babákkal, vagy az életkoruknak leginkább megfelelő más eszközzel „eljátszanak” valamit, a nagyobbak eltáncolnak egy-egy jelenetet. Ezekben a kis „esti táncmesékben” pedig már szinte minden ott van, amire később, ha a pálya érdeklőket, szükségük lehet. Mert mindez még csak kedvcsinálás, ismerkedés, melyből később bármely irányba nyitni lehet, akár a klasszikus balett, akár a néptánc vagy a társastánc felé.

A félévkor tartott hagyományos nyílt órán, a „bemutatón”, a szülők előtt egy kissé lámpalázasan, a kicsik tehát mindazt megmutatják, amire csak képesek, amire képessé váltak. És amit láthattunk, sok munkát sejtett maga mögött: mesterük és saját fáradásuk eredményét, s itt-ott már egy kis könnyed báj, kecsességet is felvilantottak a fogcsikorgató erőkódés helyett és — néhányuknál kétségtelenül — a tehetség ígéretét.

Krisz

Az elmúlt esztendő során a postás dolgozók életét és munkáját nehezítő tényezők között rendszeresen visszatért a vasárnapi hírlapterjesztés gondja. Az 1980. évi szakszervezeti választásokon, valamint a Postások Szakszervezetének XI. kongresszusán is igen határozottan vetődött fel e nehézségek megoldásának megszüntetése. Amellett, hogy a postás dolgozók teljesítőképessége sem fokozható tovább, a lakosság életmódja is jelentősen megváltozott. Ezek a körülmények indokolták a hírlapterjesztés rendszerének felülvizsgálatát.

A gondok, a nehézségek feloldására szakszervezetünk elnöksége a Magyar Posta Központjával közösen javaslatokat dolgozott ki. E javaslatokról, elképzelésekről tájékoztatást kaptak az érintett párt-, állami és mozgalmi szervek.

A hírlapterjesztés széles körű elemzését követően központi döntés született, amely szerint 1985. január 6-tól a napilapok nem vasárnap, hanem hétfőn jelennek meg. Ez az intézkedés az eddigi gondok megszüntetését, egy régi kívánság valóra váltását tette lehetővé. Azt, hogy mintegy 11 000 postás dolgozónak — főképpen a hírlapot kézbesítőknél — szabadabbá vált a vasárnapja. Ezeket a napokat immár meghitt családi körben tölthetik.

A napilapok megjelenési rendszerének változása azonban még fokozottabb felelősséget ró a hírlapterjesztőkre, az e téren működő szakszervezeti tisztségviselőkre. A hírlapterjesztésben több mint harminc év alatt elért eredmények azonban biztosítékul szolgálnak arra, hogy a postás dolgozók változtatlanul fontos és kiemelt politikai feladatulnak tekintik a lakosság minél színvonalasabb ellátását, s ennek szellemében dolgoznak a következő években is.

Változatos technika különböző irányzatok

Nagy érdeklődés kísérte a szegedi képzőművészeti kiállításokat

Részlet a jugoszláv kiállítók anyagából

Lassan már nem számít megigazgatóságon nagy érdeklődés kíséri egy-egy képzőművészeti tárlat megnyitóját, és később is sok látogatója akad a kiállításnak. Mind jobban kamatozik tehát annak a döntésnek a hatása, amelynek eredményeként nyolc esztendővel ezelőtt a Szegedi Postás Képzőművész Kör megalakulhatott.

Úgy értelmeznénk, hogy az igazgatóság a Postások Szakszervezetével együtt belépett a szocialista mecénások közé, és kapcsolatot teremtett a körrel. A megvalósítás kezdetben nem ment könnyen, s bizony, akkoriban még hihetetlennek tűnt, hogy elkövetkezik majd az az idő, amikor a posta dolgozói belső meggyőződésből igénylik, hogy részesei lehessenek egy-egy képzőművészeti kiállítás szépségeinek. Most pedig már nyugodtan leírhatjuk, hogy nemcsak sikerült felkelteni az érdeklődést a művészetek iránt, hanem az igény tartós is maradt. Ezt példázta az a nagyszámú vendég is, aki kíváncsi volt a szegedi postás képzőművészek műveiből rendezett kiállítás megnyitójára. A fokozott érdeklődés nemcsak a hírverésnek volt köszönhető, hanem — minden bizonnyal — a postás jelzőnek is szólt. A látogatók arra voltak kíváncsiak, vajon mire képesek, mit tudnak azok, akik munka mellett, nem hivatásosként alkotnak.

A korábbi tárlatok iránt megnyilvánuló nagy érdeklődés nyomán ezúttal a társalgóban kapott helyet a 64 műből álló kollekció. Így nem volt zsúfolt-ság, minden festmény, gobelin, intarzia elhelyezésére, megtekintésére elegendő hely volt. A kiállítást több százan tekintették meg. Tetszésüket, észrevételeiket, elismeréseiket sokan a vendégkönyvbe jegyezték be.

Említésre érdemes, hogy a Lengyel—Magyar Baráti Társaság képviselői is megtekintették a kiállítást, s elmondták, hogy örömmel vennék, ha a képzőművészkör Piotrków városában bemutatkozó tárlatot rendezne. Amennyiben ez létrejöhetne, mi a magunk részéről örömmel tesszünk eleget a szíves meghívásnak.

*

Alig fejeződött be a postás alkotók kiállítása, egy újabbat láthatott a művészetet szerető közönség. Bensőséges baráti találkozó színhelye volt a Szegedi Postaigazgatóság társalgója. November 6-án délelőtt a szabadkai Veljkó Vlahovich Munkásegyleti festők és szobrászok klubjának kiállítása tárlt a közönség elé. Érdekes bemutatónak lehettünk a szemtanúi. A vegyes repertoárban voltak iparművészeti munkák is.

Vannak, akik a világot a valószínűleg megfelelően ábrázolják, s mondanivalójukat finom, elegáns színekkel ábrázolják, és határozott formákkal tolmácsolják, mások viszont élményeket, gondolataikat jelképszerűen fejezik ki. Műveik, éppen mert megjelenítési módjuk is különböző, a természetelvű és az elvont szellemű, illetve a dekoratív ábrázolások változatos arculatú együttesét alkotják. Értetően a csendélet jellegű, valóságú virágábrázolások és a tájképek aratták a nézők között a legnagyobb sikert, de a modern formákat kedvelők is találtak ízlésüknek megfelelő látnivalót.

Viszonzásként májusban a Szegedi Postás Képzőművész Kör munkáit mutatják be a jugoszláv munkásegyleti festők és szobrászok klubjában.

Ábrahám Mária

A sikerek záloga a jó légkör

A PSE egyik legsikeresebb, legeredményesebb szakosztálya az asztaliteniszezőké, hiszen versenyzőit, csapatait már évek

óta nemcsak hazánkban, hanem Európában és más világversenyeken is a legjobbak között jegyzik.

Ismét az első 6 között

— Milyennek ítéli meg az elmúlt sportszezont Rupnik Károly, a PSE módszertani vezetője?

— Jelentős változásokon ment át a PSE asztalitenisz-szakosztálya, ugyanis az OTSH 1983-ban született döntése értelmében a nők csapata — sportági minősítés szempontjából — különvált a férfiakétól. Köztudott, hogy a postás férficsapat az ország egyik legjobb csapata, A kategóriás. Amíg a két csapat egynek számított, törvényszerűen a nők is ebbe a kategóriába tartoztak. A különválás után a nők eredményei bizony, már csak a B kategóriás szintet ütötték meg. Az elmúlt sportszezon elején a feladat tehát adva volt: a női csapatot is föl kell hozni. Talán az egyik legnagyobb eredményünk, hogy ezt megvalósítottuk: 5-6 év óta most először jutottak be a postáslányok az NB I-ben az első hat közé.

— Gondolom, nem volt könnyű ezt az igazán szép eredményt elérni?

— Hogy mit kell tennünk ahhoz, hogy a lányokat „fölhozzuk”, eléggé kézenfekvő volt. Míg korábban a mellékfoglalkozású edzők mindössze heti 3-4 alkalommal tartottak edzéseket, addig a múlt év januárjában a női csapat mellé kinevezett edző, **Temes Péter**, a PSE asztalitenisz-szakosztályának vezető edzője heti 7-8 alkalommal tréningezett, gyakorolt a női csapat tagjaival. A lányok szívesen vették, és jól bírták a nagy megterhelést, de a siker se maradt el, mert a múlt évben **Urbán Erika** és **Klári, Mezei Andrea, Szendy Katalin, Merényi Éva** és az ifi **Nagy Andrea** jó játéka nyomán kialakult az

NB I-es női asztalitenisz-csapat is.

— Nem jelentett ez a vezető edzőnek túl sok munkát? — kérdeztem Temes Pétertől.

— A PSE asztalitenisz-szakosztálya már elég régóta és szinte folyamatosan edzőhiánnyal küzd, annak ellenére, hogy mi állandóan keressük a megfelelő edzőket. Így szerződött október 1-től a női csapat mellé főfoglalkozású edzőnek **Csintalan László**, és mint mellékfoglalkozású edző segít a munkánkban **Nemes Attila** és az utánkövető Urbán Klári. Gyakorlatilag most már megoszlik a munka.

Csintalan László annak idején a PSE NB I-es ificsapatában pingpongozott, még most is aktívan sportol az NB II-ben. Amikor céljai, elképzelései felől kérdeztem, a következőket mondta:

— A bizalom, amelyet kaptam, megtisztelő. Mint ízig-vérig — azaz a dédszülőlkig viszálykintve — postás, szívügyemnek tekintem, hogy a postás női csapat az NB I-ben hosszú távon is a legjobb 6 között szerepeljen. Szeretnék olyan utánpótláscsapatot kinevelni, amelyben — mint például **Németh Károly** vagy **Varga Sándor** a fiú serdülőknél — klasszis játékosok is szerepelnek. Szeretném elérni, hogy az ifiknél és a serdülőknél legalább egy-egy aranyjelvényes versenyző legyen. Úgy tűnik, hogy erre az ifiknél **Nagy Andrea**, **Máté Ágnes**, **Németh Csilla**, a serdülőknél **Kutasi Zita**, **Korbely Rita** esélyes lehet. Egyetlen dolgot fájlok mindössze. Mégpedig azt, hogy sok tehetséges postásgyerek még mindig más egyesületekben pingpongozik.

kástulajdonost, hogy milyen teljesítmények vannak a segítség mögött, így válaszolt:

— Én is tagja voltam annak a csapatnak, amely a világ bajnokságon Koreában arany, Jugoszláviában pedig ezüstérmet nyert. Az Európa-bajnokságon egyéniben 3., csapatban arany-

érmet szereztünk. Ezenkívül részt vettem jó néhány A kategóriás nemzetközi versenyen, és általában III. helyet nyertem egyéniben. Ezekkel az eredményeim a világ ranglista 13., az európai ranglista 8. helyét mondhattam magaménak az egyéni versenyek alapján.

A fiatalok is állják a versenyt

— Mi a helyzet a serdülő és az ifi korosztálynál?

— Mindkét korosztály csapata és versenyzői elismerést érdemelnek elért eredményeikért — mondja a vezető edző, Temes Péter. A serdülők 1983-84-ben az országos serdülő csapatbajnokság kupáját nyerték el. A csapat büszkesége, Németh Károly a linzi serdülő és ifjúsági Európa-bajnokságon nyújtott kiváló teljesítmény. A MASZ illetékes szakvezetői, mint a jövő egyik tehetségét tartják számon őt. Valóban példamutató sportoló és tanuló, rendkívül szorgalmas; a soron következő serdülő és ifjúsági

megteremtésében nemcsak az edzőknek van elvitathatatlan érdemük, hanem a szakosztály elnökének, **Bárány Dezsőnek**, aki a Lipót Távbeszélő Üzem vezetője, valamint a szakosztályt mintegy 20 évig vezető **dr. Ligetfalvi Sándornak**, akitől néhány éve **Imre Gábor**, Pest-erzsébet 1 postahivatal vezetője vette át a tisztséget. Az edzők és a sportoló gyerekek szüleinek kapcsolata is felhőtlen. A serdülők nemcsak a versenyeken szurkolnak a jó eredményekért, hanem ha mód és lehetőség adódik, ők maguk is beállnak labdát ütni.

Czeglédi Cecília

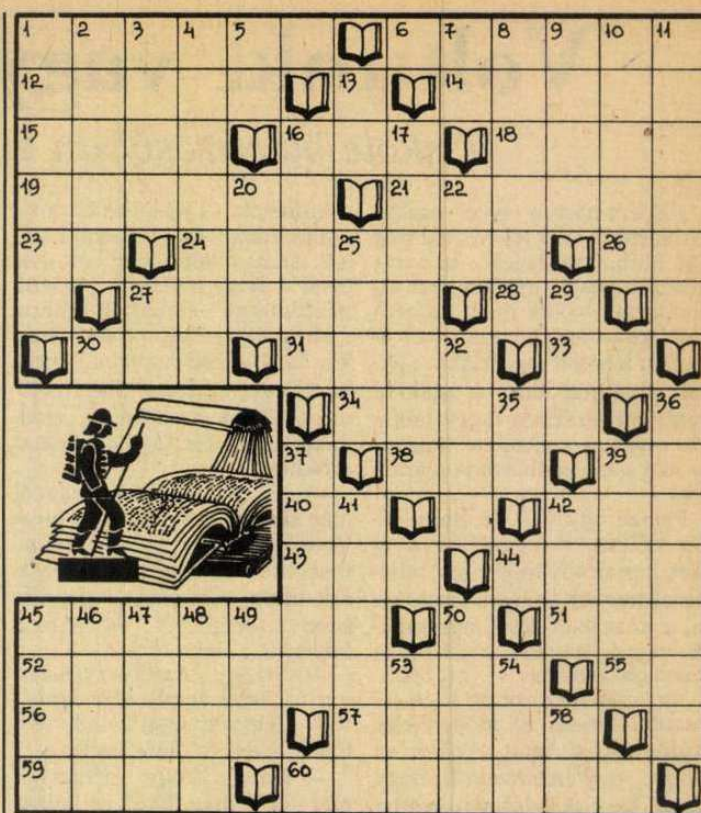
Európa-bajnokság egyik biztos résztvevője. A serdülő asztaliteniszezők rangsorában a vezető az ifjúságiak között az 5. helyen szerepel elért eredményeivel. A serdülő csapat tagja még **Maklári Ákos** és **Tóth Tamás**. Szintén nagyon ügyes, szorgalmas, tehetséges versenyzők, akik nyártól „a vének” korosztályában, az ificsapatban versenyeznek majd. Az ő utánpótlásukat mostanában szemeljük ki.

— És az ifik?

— Az elmúlt három évben szinte minden csapatversenyt megnyertek. Rájuk (Lőrinczi, Leinweber, Varga, Hanicz, Pusztai) épül a felnőtt NB I-es csapat. Az 1984-85-ben zajló kiemelt ifjúsági bajnokság ranglistáján pillanatnyilag az első helyet szerezte meg (Mercz, Németh és Maklári) az úgynevezett kiemelt ifjúsági csapatunk. Talán még egy adalék: **Varga Sándor** a linzi Európa-bajnokságon és más nemzetközi mérkőzéseken nyújtott teljesítményéért a kiváló ifjúsági asztaliteniszező minősítést kapta meg; az országban mindössze 5-en büszkélkedhetnek ezzel.

— A folyamatosságról az újonc korosztály tagjaiból, akik 7-8 évesek, gondoskodunk. Szerencsére bőven van kik közül válogatni. Ehhez viszont el kellene még néhány játékosztal és olyan lelkes edző, mint **Jakus Imre**, aki igazán szívügyének tekinti az újoncok és a serdülők nevelését. Azt merem mondani, hogy ő az ország egyik legjobb edzője, de a dolgát érték közé tartozik **Liszka Antal** is, a serdülők és az ifik nevelője.

Összegezve az elmondottakat: azt gondolom, hogy a PSE asztalitenisz-szakosztályának sikerei mögött egy jó légkörben folyó műhelymunka áll. Ennek

VÍZSZINTES

1. Nyelvtani fogalom. 6. Mohamedán templom. 12. Adriai kikötőváros (— ék). 14. Régi magyar férfinév. 15. Idegen női név. 16. Szibériai vasútvonal névbetűi. 18. Borogyin hercege. 19. A nyomda ezt a klasszicista betűtípust alkalmazta. 21. Lábait emelgető. 23. Európai nép. 24. Zivataros idők. 26. Igevezető. 27. Irányítószáma 3354. 28. Házállat. 30. Idegen tagadás. 31. Francia várbörtön. 34. A vissz. 54. itt alapította a híres nyomdát. 38. Keleti férfinév. 39. Súlyrövidítés. 40. Mű (röv.). 42. Óriáskígyó. 43. Csikósruhás. 44. Indít. 45. A bika viadal szereplője. 51. Mutatószó. 52. 125 évvel ezelőtt, február 5-én született a híres nyomdaalapító. 55. Fél Anna! 56. Város németül. 57. Argentínai tábornok elnök volt. 59. Hideg oroszul. 60. Hetvenöt évvel ezelőtt született festőművész.

—Bánhidi—

Beküldési határidő: február 10.

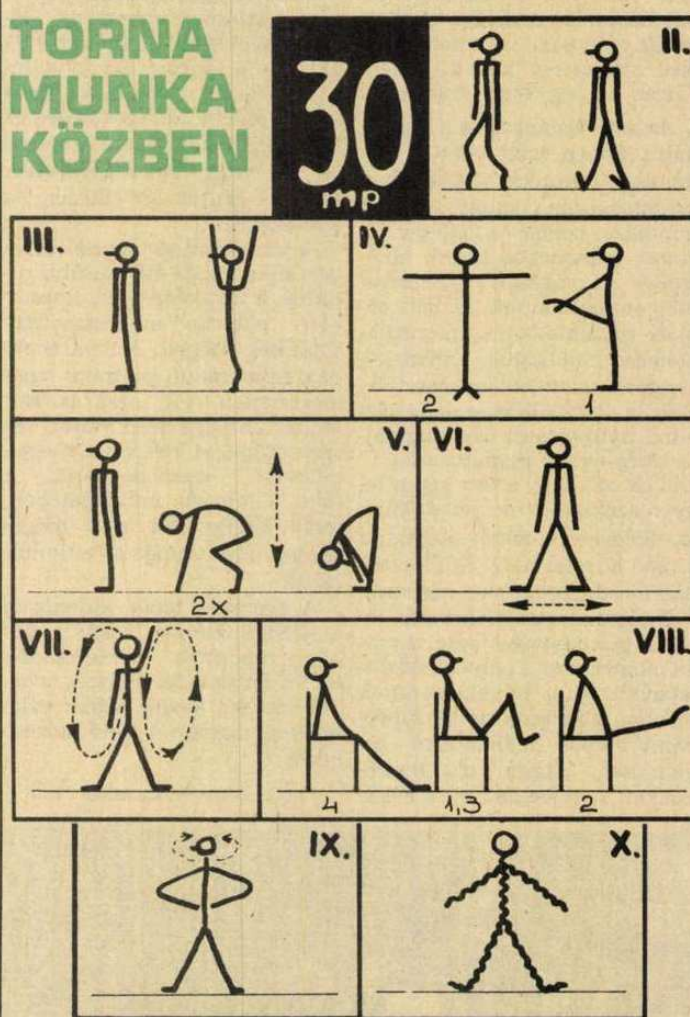
Előző rejtvényünk helyes megfejtése: Csepel, Balassa, Tosca, Pilótás, Pápan, Paskay, Lakihegy.

Könyvtalványt nyertek: **Horváth Mihály** (Szekszárd), **Hubert Sándor** (Szombathely), **Kokes Róza** (Bárán), **dr. Kubinyi Andrásné** (Debrecen), **Szili Imréné** (Vép).

Negyedik helyen a férficsapat

Mint **Rupnik Károly** és **Temes Péter** elmondta, a férfi csapat — melynek tagjai: **Kreis Tibor**, **Majer Ferenc**, **Varga Sándor**, **Fischer Ferenc**, **Frank László**, **Hanicz Sándor**, valamint az ifik közül **Mercz Zoltán** vagy **Németh Károly** — is igen szép eredményt ért el 1983-84-ben; az NB I-ben a 4. helyet szerezték meg. Az 1984-85-ös idényben már nehezebb lesz a helyzet, mert két elsőosztályú

játékos: **Leinweber József** és **Lőrinczi Róbert** katonai szolgálatát tölti, bár kitűnő utánpótlásnak ígérkezik **Hanicz Sándor** és **Németh Károly**, aki az idén lett ifi korosztályú válogatott. A vezető edzőtől, **Temes Péter**től megtudtam azt is, hogy az egyik kiemelkedő játékos, **Kreis Tibor** — **Klampár Tibor** után ő a második — a PSE segítségével jutott lakáshoz. Amikor megkérdeztem a boldog la-

POSTÁS DOLGOZÓ
A Postások Szakszervezetének lapja
Szerkesztőség: Budapest XIV., Cházár András u. 13.
Postacím: Budapest, Postafiók 14. 1406
Felelős szerkesztő: MEZŐFI LÁSZLÓ
Telefon: 428-777
Kiadja a Népszava Lap- és Könyvkiadó
Budapest XIII., Váci út 73. Telefon: 497-950
Levél cím: Budapest, Postafiók 43. 1553
Egyszámú száma: MNB 215-51 628
Felelős kiadó: KISS JENŐ igazgató
Előfizetési díj egy évre: 24 Ft
85-174. Szikra Lapnyomda, Budapest
Felelős vezető: CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató
ISSN 02330-3701

1. Kiindulólé helyzet: alapállás. Helybenfutás 30 másodpercig.

2. Kiindulólé helyzet: alapállás. 1-4. ütem: 4 lépés előre lábujjhegyen. 5-8. ütem: 4 lépés előre, sarkon.

3. Kiindulólé helyzet: alapállás. Emelkedés lábujjra karlendítéssel magastartásba. Tízszer ismétljük.

4. Kiindulólé helyzet: alapállás, karok oldalsó középtartásban. 1. ütem: karkeresztzés a test előtt. 2. ütem: kiindulólé helyzet. Tízyszer ismétljük.

5. Kiindulólé helyzet: alapállás. 1-2. ütem: guggolásban rugózás kétszer. 3-4. ütem: térdnyújtással törzshajlítás előre kétszer.

6. Kiindulólé helyzet: harántterpesz, jobb láb elől. Szökdelés tízszer, közben lábcseré.

7. Kiindulólé helyzet: terpeszállás, bal kar magastartásban, jobb kar mélytartásban. 1-8. ütem: malomkörzés előre. 8-16. ütem: malomkörzés hátra.

8. Kiindulólé helyzet: ülés a széken, kartámasz hátul. 1. ütem: lábhajlítás szugor lebegőülésbe. 2. ütem: lábnyújtás előre, lebegőülésbe. 3. ütem: lábhajlítás. 4. ütem: lábnyújtás kiindulólé helyzetbe.

9. Kiindulólé helyzet: terpeszállás, kéz a csípőn. 1-4. ütem: fejkörzés balra. 5-8. ütem: fejkörzés jobbra.

10. Kiindulólé helyzet: alapállás. Láb- és karlázítás tízszer.

Hamar Gábor